Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

ЎЗБЕКИСТОН КОМПАРТИЯСИ МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ, ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ВА МИНИСТРЛАР СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

«СОВЕТ УЗБЕКИСТОНИ» — ОРГАН ЦЕНТРАЛЬНОГО КОМИТЕТА КОМПАРТИИ УЗБЕКИСТАНА, ВЕРХОВНОГО СОВЕТА И СОВЕТА МИНИСТРОВ УЗБЕКСКОЙ ССР

47 йил чиқиши № 179 (13.135). 3 август 1965 йил СЕШАНБА. Баҳоси 2 тийин.

ҚИЗИЛ БАЙРОҚ ҚАШҚАДАРЁДА

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети, Ўзбекистон ССР Олий Советн Президиуми ва республика Министрлар Совети 1965 йил июль ойининг учинчи ўн кунлигида ғалла ўрим-йиғимининг бориши ва давлатга дон топширишнинг якунларини қараб чиқиб, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети, Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми ва республика Министрлар Советининг кўчма Қизил байроғини Қашқадарё областига топширдилар. Бу область мавсум бошидан буён 78 процент майдондаги, шу жумладан июлнинг учинчи ўн кунлигида 16 процент майдондаги ғаллани ўриб-янчиб олган ва 31 июлгача давлатга дон сотиш планини 65,1 процент бажарган. Шу жумладан июлнинг учинчи ўн кунлигида 28,3 процент миқдорида дон тайёрлаган. Байроқ Сурхондарё областидан олиб берилди.

САМИМИЙ ҚУТЛОВЛАР

Бирлашган Араб Республикасининг миллий байрами — Революция куни муносабати билан КПСС Марказий Комитетининг Биринчи секретари Л. И. Брежнев, СССР Олий Совети Президиумининг Раиси А. И. Микоян ва СССР Министрлар Советининг Раиси А. Н. Косигин Бирлашган Араб Республикасининг президенти Жамол Абдил Носирга телеграмма юбориб, Совет Иттифоқи халқлари, СССР Олий Совети Президиуми ва Совет ҳукумати номидан чин юракдан табрикладилар ҳамда Бирлашган Араб Республикасининг дўст халқига ва ҳукуматига эзгу истаклар изҳор қилдилар.

«1952 йил 23 июль куни, — дейилади телеграммада, — мамлакатнинг сиёсий ва иқтисодий мустақиллигини таъминлаш, социал тараққиёт йўлидан боришда Миср халқи учун тарихий босқич бўлиб қолди. Ўтган 13 йил мобайнида Бирлашган Араб Республикаси миллий экономикани юксалтиришда, фан ва маданиятни ривожлантиришда, халқ фаровонлигини оширишда катта муваффақиятларга эришди. Унинг халқаро майдондаги обрўйи анча ошди.

Мамнуният билан шуни қайд қиламизки, тинчлик ва халқлар хавфсизлиги учун, мустамлакачилик қолдиқларини тугатиш учун курашда бизнинг мамлакатларимиз бир сафда бормоқдалар.

Ишонч билдириб шуни айтишга ижозат бергайсизки, Совет Иттифоқи билан Бирлашган Араб Республикаси ўртасидаги дўстлик ва ҳар томонлама ҳамкорлик муносабатлари ҳар иккала мамлакат халқларининг бахт-саодати йўлида, буюк тинчлик ва халқлар озодлиги ишининг равнақи йўлида бундан буён ҳам кенгайиб мустаҳкамлана беради».

Бирлашган Араб Республикаси президенти Жамол Абдил Носирнинг Л. И. Брежнев, А. И. Микоян ва А. Н. Косигинга юборган жавоб телеграммасида бундай дейилади:

«23 июль революциясининг ўн уч йиллиги муносабати билан юборган қутловларингиз учун, шунингдек Бирлашган Араб Республикаси ва Совет Иттифоқи халқлари ўртасидаги мавжуд дўстлик, ҳайрихоҳлик ва ҳамкорлик муносабатларини тўғри акс эттираётган самимий ҳисларни изҳор этганликларингиз учун сизларга, Совет Иттифоқи халқларига, Совет Социалистик Республикалари Иттифоқи Олий Советининг Президиумига ва Совет ҳукуматига Бирлашган Араб Республикасининг халқи ва шахсан ўз номимдан миннатдорчилик ва ташаккур билдираман.

Бу муносабатлар кўпгина воқеалар бўлиб турган шароитда ўзининг мустаҳкамлигини исбот қилди ва мамлакатларимиз халқларининг манфаатларига садоқат билан хизмат қила олишини намойиш қилди».

Телеграммада совет халқига бахт-саодат, тараққиёт ва равнақ тилаб энг яхши истаклар изҳор қилинади.

ТАРБИЯ МАКТАБИ

Одамларга, ишлаб чиқаришга партиявий таъсир кўрсатишнинг форма ва методлари хилма-хил. Ҳамма гап улардан моҳирона фойдаланишда. Кишиларни тарбиялаш, хўжалик, сиёсий-ташкилий масалаларни ҳал қилишда партия йиғилиши айниқса катта аҳамиятга эга. Дарҳақиқат, партия йиғилиши — чинакам тарбия мактаби, ишлаб чиқаришга партиявий раҳбарлик қилишнинг бебаҳо усулидир. Коммунистик партиямиз ҳаётининг асосий негизи — партия ички демократияси, даставвал, бошланғич партия ташкилотларининг йиғилишларида амалга оширилади. Бунда ҳар бир коммунист ўзи меҳнат қилаётган коллективга бевосита алоқадор бўлган масалаларни ҳал қилишда қатнашади, бутун партиянинг сиёсий ва амалий фаолияти юзасидан эркин фикр юритади, таклифлар киритади. Шунингдек, у ўзининг партия органларига сайлаш ва сайланиш ҳуқуқидан фойдаланади, ҳар бир партия аъзосини, мансабидан қатъи назар, танқид қила олади. Коммунист ўз ташкилотининг йиғилишида қатнашар экан, у, партиянинг сиёсий жангчиси сифатида чиниқади, тажриба орттиради, жамоат ишларига раҳбарлик қилиш маҳоратини эгаллайди.

Партия йиғилишларининг ролини ошириб, унинг тарбиявий ролини, таъсирчанлигини кучайтираётган бошланғич партия ташкилотлари кўп. Уларнинг коммунистлар йиғилишларини ўтказиш борасидаги бой тажрибалари ҳамма учун ибратлидир. Урганчдаги В. И. Ленин номли тикувчилик фабрикаси партия ташкилоти (секретари ўртоқ О. Ҳасанова) ҳисобида 100 дан ортиқ коммунист бор. Улар корхона ҳаётининг ҳамма томонлари билан қизиқишади, ишлаб чиқариш билан боғлиқ бўлган масалаларни ҳал қилишда ташаббускорлик, изчиллик кўрсатишади. Чунончи, корхона коммунистлари маҳсулот сифати учун кураш бошлаб, бу ҳаракатга бутун коллективни жалб қилишди. Қарабсизки, эндиликда фабрика тайёрлаётган маҳсулот кўпчиликнинг таҳсинига сазовор бўляпти. Сифат учун кураш ҳақидаги гап даставвал корхона коммунистларининг йиғилишида бошланди. Унда коммунистлар куйиниб сўзлашди, тайёрланаётган маҳсулотларнинг соз бўлиши учун ҳамманинг масъулиятини ошириш юзасидан қимматли таклифлар киритишди. Коммунистлар йиғилиш қарорини изчил амалга ошириш учун курашиб, эндиликда яхши натижаларга эришмоқдалар. Шуниси ибратлики, фабрикада партия йиғилиши хўжалик ишларинигина эмас, балки коллектив аъзоларининг тарбияси, кишиларга маданий-маиший хизмат кўрсатиш масалаларини ҳам ишчанлик билан муҳокама қилади.

Коммунистлар йиғилишининг ролини ва таъсирчанлигини оширишда Ленинград районидаги Калинин номли колхознинг 5-бригадада бошланғич партия ташкилоти (секретари ўртоқ Т. Эркинов), Денов районидаги «Москва» колхозининг П. Олломуродов бошлиқ бригада партия ташкилоти (секретари ўртоқ А. Бегматов), Бўз районидаги Тельман номли колхоз партия ташкилоти (секретари ўртоқ М. Мирзақосимов) ҳам бой тажриба тўплади.

Ишлаб чиқариш планларининг бажарилиши партия йиғилишининг эътиборида туриши лозим. Чунки, хўжаликни юритиш, Ленин таъбири билан айтганда, биз учун энг муҳим сиёсатдир. Бироқ хўжаликни юритиш — бу, маъмурият функцияларини ўташ эмас, балки одамлар билан ишлаш, уларни тарбиялаш, уюштириш, ишлаб чиқариш масалаларини ечишда уларга тўғри йўл кўрсатиб бериш демакдир. Албатта, йиғилиш кун тартибини белгилашда ҳеч қанақа шаблонга йўл қўйилиши мумкин эмас. Ҳаммаси маҳаллий шароитга, коллектив учун долзарб бўлган масалаларга боғлиқ. Кун тартибини белгилашда кўпчилик коммунистлар, партиясизларнинг фикрини билиш айниқса муҳим.

Партия йиғилишининг бундай юксак принципларини, бебаҳо ролини унча менсимаётган айрим партия ташкилотларининг фаолияти кишини таажжублантиради. Масалан, Узбекистон районидаги «Ғаниобод» совхози бўлимларидаги бошланғич партия ташкилотларида коммунистларнинг йиғилиши аҳён-аҳёнда ўтказилади. Утказилса ҳам жуда паст савияда, коммунистларнинг актив иштирокисиз бўлади. Ишлаб чиқариш, кишилар тарбияси билан алоқадор муҳим масалалар четлаб ўтилади. Йиғилишларда қабул қилинган қарорлар кўпинча қоғозда қолиб кетади. Бундай ҳолни айниқса совхознинг «Оқтепа», «Ғаниобод», Карл Маркс номли бўлимларидаги партия ташкилотлари мисолида кўриш мумкин. Шунинг учун ҳам шу тобда совхозда пахта мўл ҳосили учун кураш қизғин олиб борилмаяпти. Хўжаликда меҳнат интизоми бўш, механизация воситаларидан ёмон фойдаланиляпти, далада меҳнат қилаётганлар учун намунали маданий-маиший шароит яратилмаган. Бунинг оқибатида бу ерда 1200 гектардан ортиқ ғўза ривожланишдан 10-15 кун орқада қолган. Партком секретари ўртоқ Ш. Эрназаров ва комитет аъзолари эса бўлимлардаги бошланғич партия ташкилотларининг ташаббускорлигини ошириш, уларда партия йиғилишларининг юқори савияда ўтишини таъминлашга жиддий эътибор қилишмаётир.

Область, район ва шаҳар партия комитетлари зиммасига бошланғич партия ташкилотларига кун сайин раҳбарлик қилиш, уларнинг янги жамият қуришдаги ролини ошириш вазифаси юклатилган. Улар бу ўринда айниқса партия йиғилишларини ўтказиш устидан доимий назорат ўрнатишлари, ёш секретарларга бу соҳада яқиндан ёрдам кўрсатишлари лозим. Бусиз жойларда партиявий ишни юқори савияга кўтариб бўлмайди. Ҳар бир партия ташкилоти йиғилишининг қарори шу коллектив аъзолари учун қонундир ва у сўзсиз, изчиллик билан бажарилиши керак.

Партия йиғилиши юқори савияда, жанговар руҳда ўтиши учун унга олдиндан пухта тайёрлик кўриш, муҳокама этиладиган масалаларнинг нечоғли муҳимлигини ҳисобга олиш керак. Шунингдек, йиғилишларда баъзи кишиларнинг ҳадеб сўзга чиқавериши каби хато практикага чек қўймоқ даркор. Минбарга кўпроқ оддий коммунистлар, ишлаб чиқариш жонкуярларининг чиқишига эришмоқ лозим. Кези келганда шуни ҳам қайд қилиб ўтиш керакки, партия йиғилишининг ишчи президиумига ҳамма вақт танланган кишилар, раҳбарларни сайлайвериш ҳам ярамайди. Ишчи президиумига янги-янги кишиларни, обрў-эътиборли, илғор, оддий кишиларни сайлаш керак. Бу—коммунистларнинг ўз ташкилотининг тенг ҳуқуқли аъзолари эканини исботлайди, партия ички демократиясининг турмушда амалга ошувини таъминлайди. Бундан ташқари, йиғилишларда ўртоқларча танқид ва ўз-ўзини танқидга кенг шароит яратиб бериш лозим.

Ҳар бир партия ташкилотида коммунистлар йиғилиши чинакам тарбия мактаби, коллектив фикрининг тимсоли бўлиши, коммунистик қурилишда КПСС ҳамма аъзоларининг ташаббускорлиги, ижодкорлигини оширишга зўр таъсир кўрсатиши лозим.

СИРДАРЁ ОБЛАСТИ. Герман Титов номли совхознинг 49-бригадасида ғўза культивацияси ҳам, чеканка ҳам юксак агротехника қоидалари асосида ўтказилаётир. Бригада аъзолари 88 гектар ернинг ҳар гектаридан 30 центнердан ҳосил етиштириш иштиёқида самарали меҳнат қилаётирлар. Суратда: совхоз бош агрономи Х. Жўраев ва бригада бошлиғи М. Ҳамроев ўртоқлар ғўза парвариши сифатини кўздан кечираётирлар.

А. Горокрик фотоси (ЎзТАГ фотохроникаси).

ЎЗБЕКИСТОН ПАХТАКОРЛАРИ ОЗАРБАЙЖОНДА

Ўзбекистон пахтакорлари ва механизаторлари, қишлоқ хўжалик мутахассислари, партия ва совет ходимлари ўзлари билан мусобақадош бўлган Озарбайжон пахтакорларининг ишлари билан танишмоқдалар. Улар Қорабоғ ва Мил даштларидаги, Шервон ва Мўғондаги, республиканинг ғарбий зонасидаги кўпгина хўжаликларда бўлишди.

Шамхор районидаги «Социализм» колхозида Қули Аслонов бригадаси аъзоларининг бир талай танқидий мулоҳазалар эшитишига тўғри келди. Меҳмонлар пахтазор далалар озуқа моддаларига жуда муҳтож бўлиб қолганини айтиб, ғўзани минерал ва айниқса маҳаллий ўғитлар билан тезроқ озиқлантириш ҳақида маслаҳат беришди.

Ўзаро текшириш бригадасининг аъзолари ҳамма жойда фақат камчиликларни кўрсатибгина қолмай, айни маҳалда ўз маслаҳатлари, тажрибалари билан, амалда кўрсатиб бериш орқали ана шу камчиликларни тугатишга ёрдамлашдилар.

Бу йил республикадаги ҳамма пахта майдонининг ярмидан кўпроғига пахтанинг «С-4727» нави экилган. Озарбайжон пахтакорлари ана шу навни яратиб берганликлари учун, шунингдек пахта териш машиналари учун ўзбек дўстларига миннатдорчилик баён қилдилар.

Бошқа агротехника тадбирларини ўтказиш билан бир вақтнинг ўзида чеканка машинасидан фойдаланиш соҳасидаги тажриба ўзбек пахтакорларини қизиқтириб қолди. Улар бу ишни Фузулий районидаги «1 Май», Барди районидаги Ази Аслонов номли колхозларда ва бошқа кўпгина хўжаликларда кўришди. Тупроқни юмшатиш, минерал ўғит солиш, баъзи жойларда эса эгат олиш билан бир вақтнинг ўзида ғўзани чеканка қилишнинг ғоят самарали бўлаётганлиги таъкидлаб ўтилди.

(ТАСС мухбири).

МАШИНАГА КЕНГ ЙЎЛ

Пахта ҳосилдорлиги жиҳатидан колхозимиз энг илғор хўжаликлар қаторидан жой олди. 1964 йилда дала меҳнаткашлари 2550 гектар майдоннинг ҳар гектаридан 37 центнердан хирмон кўтариб, давлатга 9216 тонна «оқ олтин» сотдилар.

Хидирали Мингқулов, Бозор Чориев, Ҳалима Азимова, Қаюм Ҳамроев ўртоқлар бошлиқ бригадаларнинг аъзолари ҳар гектар ердан 42-50 центнердан пахта етиштирдилар. Бу муваффақиятларни қўлга киритишда комплекс механизациянинг кенг жорий этилиши, илғор агротехника фанининг ютуқлари ва қудратли терим машиналари ҳал қилувчи роль ўйнади, машиналар ҳамма ишда бизга мададкор бўлди.

Пахтакорларимиз бу йил 2625 гектар майдоннинг ҳар гектаридан 40 центнердан, жами 11.000 тонна «оқ олтин» етиштириш учун ғайрат камарини белга боғладилар. Етти йилликнинг сўнгги босқичида кўп ва арзон пахта етиштириш, бунинг учун барча дала ишларини максимал даражада механизациялаш, ўсимликни механизмлар билан комплекс парвариш қилиш, камида 3.000 тонна пахтани машиналарда териб олиш асосий вазифа қилиб қўйилди.

Катта хирмон учун кураш кечагина бошлангани йўқ, албатта. Колхозчиларимиз ўтган йилнинг ноябрь ойидаёқ бу йилги ҳосилга пухта замин яратишга киришган эдилар. 22 та ҳайдов тракторн эрта куздаёқ ер шудгорлашни тез ва соз ўтказди. Ҳамма майдонларга шудгор олдидан ўрта ҳисобда 3 тоннадан маҳаллий ўғит ва 350 килограммдан суперфосфат солиниб, 38-40 сантиметр чуқурликда ҳайдалди. Йиллик озуқа нормасининг 50 проценти кузда берилиши тупроқни унумдор ва донадор қилади. Ернинг қишда яхши дам олиб, тупроқнинг юмшоқ ва ширали бўлишини таъминлайди. Буни биз кўп йиллик тажрибада синаб кўрганмиз.

Биз чигит экишни ҳам ўтган йилдагидан 20 кун олдин тугалладик. Апрель ойининг дастлабки ҳафтасида энг сўнгги картага чигит ташланди. Экиш даврида ҳар гектар ерга 150 килограмм гўнг ва 120 килограммдан азот солинди. Натижада ғўза қийғос униб чиқди. Ўсимликда дастлабки чинбарглар кўриниши биланоқ ғўзанинг биринчи парваришини бошлаб юбордик.

Хўжалигимизда қолоқ ҳисобланиб келган бригадаларни йил бошидаёқ жонкуяр, билимли ва тажрибали кадрлар ҳисобига мустаҳкамладик. Колхознинг энтомолог-агрономи Иброҳим Файзуллаев, комсомол аъзоси Мунаввар Маматқулова, механик Умар Ҳасанов, механизатор Пирим Раҳимов ва бошқа ўртоқлар қолоқ бригадаларга ўз истаклари билан бордилар. Кам ҳосилли бригадалар майдони 400 гектарни ташкил этади. Ана шу ерларга экишдан олдин қўшимча озуқа берилди: гектарига 150 килограммдан сульфат аммонийси ва 75 килограммдан фосфор калий қоришмаси солинди. Бригадалар составида звенолар системаси тикланиб, звеноларнинг ҳаммасига механизаторлар бошлиқ қилиб тайинланди.

Ғўза парвариши даврида тракторчиларнинг моддий манфаатдорлиги оширилди. Ўтган йили улар 5 гектар ўсимликни сифатли парвариш қилгани учун 3 сўм 20 тийин ҳақ олган бўлса, бу йил 4 гектар учун шунча ҳақ оляптилар. Сувчилар, ҳашаротга қарши курашаётганлар ва оддий колхозчиларга ҳақ тўлаш системасини ҳам қайта кўриб чиқдик ва анча оширдик. Натижада дала ишларининг суръати бекиёс тезлашиб, сифати жуда яхшиланди: агар ўтган йили шу даврда ўсимликлар кўндалангига 3 марта ва узунасига 4 марта ишланиб, 2 марта суғорилган ва 2 марта озиқлантирилган бўлса, бу йил ҳозиргача ғўзалар 4,5 марта кўндалангига, 6 марта узунасига парвариш қилинди, 2,5 марта суғорилиб, 3 марта озиқлантирилди.

Тракторчилардан Назар Олтибоев, Эшонқул Жумаев, Фармон Тангриев, сувчилардан Сафар бобо Эшқобилов, Ҳидоят Ҳакимов, Холтўра Пардаев, Абдулла Мирзаев, Барот Норқулов, Омон Болбеков, Бозор Хурсандов ва бошқа ўртоқлар ўзларининг фидокорона меҳнатлари билан ҳамманинг ҳурматига сазовор бўлдилар. Улар ишлаётган далалардаги ўсимликларнинг ҳар бир тупида 8-10-12 тадан тўқ ва бўлиқ кўсак санаш мумкин.

Моҳир механизаторларимиздан Фармон Тангриев, Боймурод Турдиев, Берди Қораев, Пирим Раҳмонов ўртоқларнинг ҳар бири ҳозиргача 700-900 гектар ердаги ғўзани сифатли культивация қилиб, озиқлантирдилар.

Механизаторларимиз ўзлари чигит экиб, ғўзасини ўзлари парвариш қилган майдонлардаги пахтани ҳам ўзлари териб олишга аҳд қилдилар. Хўжалигимизда 67 тракторчи-механизатор бор. Булардан 41 киши механик-ҳайдовчилардир. Яна 15 механик-ҳайдовчи тайёрлаяпмиз.

Бу йил ғўзамиз бултургига қараганда 15-20 кун илгари ривожланаётганлигини ҳисобга олганда, ҳосилни қисқа вақт ичида йиғиб-териб олиш мумкин. Бунинг учун пахта териш машиналарини тўла қувват билан ишга солиш чораларини кўрмоқ даркор. Бу йил биз пахта тайёрлаш планини 40 иш кунида, яъни 15 октябргача, мажбуриятни эса 7- ноябргача бажариш, ҳосил йиғим-теримини барвақт тамомлаб, келгуси йил ҳосилига эрта кузданоқ пухта замин тайёрлашга сўз берганмиз.

1964 йилда далаларимизда 32 «зангори кема» жавлон уриб, 1800 тонна пахта терди. Ҳар 1 тонна пахтани машинада териш қўлда теришга қараганда 10 баравар арзонга тушди. Бу эса хўжалигимизга катта иқтисодий фойда келтирди.

Машинанинг афзаллиги ва мададкорлигини ҳисобга олиб, бу йил бултургига нисбатан 1200 тонна кўп, ёки ҳаммаси бўлиб 3000 тонна пахтани машиналарда териб олишга қарор қилдик. Яна 12 та янги машина сотиб олдик. Ҳозир терим агрегатларининг сони 45 тага етказилди.

Пахтаси машинада териладиган 1200 гектар ўсимлик машинабоп қилиб ўстириляпти. Ғўзанинг ғовлаб кетишига, ётиб қолишига, паст-баланд бўлишига йўл қўйилмаяпти. Бу майдонларда чеканкани ҳам барвақт тугалладик.

Шу кеча-кундузда терим агрегатлари, кўрак терадиган ва чувийдиган машиналар, пахтани ортиш, ташиш ва тушириш механизмлари жадал ремонт қилиняпти. Бу ишда 18 киши ишлаяпти. Ремонтчилар бригадасининг аъзолари ҳамма терим техникаси ремонтини тез кунда тамомлаш учун социалистик мусобақани қизитиб юбордилар. Ремонтчи-механизаторлардан Холмирза Муродов, Назар Ортиқов, Қурбонмурод Тилаков ўртоқлар ҳалол меҳнат қилиб, ремонт сифатини яхшилаш билан бир вақтда, суръатини ҳам тезлатмоқдалар.

Терим бошлангунга қадар яна 20 механизаторга механик-ҳайдовчилик ҳунарини ўргатмоқчимиз. Ўшанда терим агрегатларини бошқарувчилар сони 80 кишига етиб қолади. Бу эса машина теримини икки сменада ташкил этиш имконини яратади.

Ҳалима Азимова, Ҳасан Қўзиқулов, Хидирали Мингқулов, Абдухолиқ Юсупов, Бозор Чориев ўртоқлар бошлиқ 50 центнерчи бригадаларнинг пайкалларида мўлжалдагидан ҳам кўп мўл-кўл ҳосил етиштирилаётганини кўрган ҳар бир кишининг қалби қувончга, руҳи ишончга тўлади. Биз август ойида ҳам ғўза парваришини ҳеч бўшаштирмай давом эттириб, барча майдонларда юқори ҳосил етиштириш учун ҳамма резерв ва имкониятларни ишга соламиз.

Қ. ЕДГОРОВ,
Денов районидаги генерал Собир Раҳимов номли колхоз раиси.

СОВЕТ — ГВИНЕЯ ДЎСТЛИГИ МУСТАҲКАМЛАНМОҚДА

Гвинея Демократик партиясининг Бош секретари, Гвинея Республикасининг Президенти Аҳмад Секу Туре КПСС Марказий Комитети, СССР Олий Совети Президиуми ва Совет ҳукуматининг таклифига биноан расмий визит билан келиб, Совет Иттифоқида 26 июлдан 30 июлгача меҳмон бўлиб турди.

Совет — Гвинея Қўшма ахборотида айтиладики, Президент Секу Туре ва Гвинея Республикасининг унга ҳамроҳ бўлиб келган давлат ва партия арбоблари Москвада бўлган вақтларида СССР пойтахтининг диққатга сазовор жойлари билан, москваликларнинг меҳнат муваффақиятлари билан танишдилар ва янги уй-жой қурилиши районларини бориб кўрдилар. Гвинея Республикасининг вакиллари ҳамма жойда самимий кутиб олинди, бу эса совет халқининг Гвинея халқига бўлган чуқур дўстлик ҳисларини кўрсатиб турибди.

Гвинея Демократик партиясининг Бош секретари, Гвинея Республикасининг Президенти КПСС Марказий Комитетининг Биринчи секретари Л. И. Брежнев, СССР Министрлар Советининг Раиси А. Н. Косигин, СССР Олий Совети Президиумининг Раиси А. И. Микоян билан ва бошқа Совет давлат арбоблари билан учрашди ва суҳбатлашди. Очиқ кўнгиллилик ва ҳамжиҳатлик вазиятида ўтган дўстона музокаралар вақтида энг муҳим халқаро проблемалар ва Совет — Гвинея муносабатларига доир масалалар устида фикрлашиб олинди. Ялпи тинчликни сақлаш ва мустаҳкамлаш, мамлакатлар ва халқлар ўртасида дўстликни ва ҳамкорликни ривожлантириш йўлида бундан буён ҳам бутун куч ва ғайратни сарфлаш зарурлиги хусусида ҳар иккала томонларнинг қарашларида бирлик борлиги қайд қилинди.

Ахборотда айтиладики, ҳар иккала томон турли социал системалардаги давлатларнинг тинч-тотув яшаши ва барча низоли халқаро масалаларни тинч йўл билан бартараф қилиш принципларига ўзларининг содиқликларини яна бир марта таъкидладилар. Томонлар ўз мамлакатларининг халқлари қаттиқ халқаро контроль остида ёппасига ва батамом қуролсизланиш учун, ядро қуролини қўлланишни тақиқлаш ва бу қуролни батамом йўқ қилиб ташлаш учун курашни изчиллик билан давом эттиришга маҳкам бел боғлаганликларини яна бир марта таъкидладилар.

Томонлар жаҳоннинг турли районларида империалистик кучларнинг агрессив ҳаракатлар қилаётганлиги сабабли халқаро вазият анча мураккаблашганлигидан ўзларининг жиддий ташвишланаётганликларини изҳор қилдилар. Совет Иттифоқи ва Гвинея Республикасининг халқлари АҚШнинг Жанубий Вьетнамдаги ҳарбий интервенциясини ва Вьетнам Демократик Республикасига қарши қилаётган агрессиясини қоралайдилар. Улар Вьетнам халқининг мардонавор курашига тўла бирдамлик изҳор қиладилар. Совет Иттифоқи ва Гвинея Республикаси империалистик давлатларнинг Конго (Леопольдвиль) ички ишларига аралашаётганлигига қарши чиқмоқдалар. Ҳар иккала томон Жанубий Африка Республикасидаги апартеид сиёсатини ва Жанубий Родезиядаги ирқий камситишни қатъиян қоралайдилар.

Сўнгра қўшма ахборотда айтиладики, ҳар иккала томон суверенитетни ўзаро ҳурматлаш, тенг ҳуқуқийлик, бир-бирининг ички ишларига аралашмаслик асосига қурилаётган Совет — Гвинея муносабатларига доир масалаларни батафсил муҳокама қилдилар. Ҳар иккала мамлакат ўртасидаги иқтисодий техникавий ва маданий ҳамкорлик муваффақиятли ривожланиб бораётганлиги ва бу ҳамкорлик Совет ва Гвинея халқлари ўртасидаги дўстлик муносабатларини мустаҳкамлашга ёрдам бераётганлигидан томонлар ўзларининг мамнун бўлганликларини изҳор қилдилар. Совет Иттифоқи Коммунистик партиясининг ва Гвинея Демократик партиясининг раҳбарлари мамнуният билан шуни қайд қилдиларки, империализмга ва мустамлакачиликка қарши, тинчлик ва миллий мустақиллик учун, социал тараққиётга олиб бораётган революцион жараённи жадаллаштириш учун курашдаги мақсадларнинг бирлигини чуқур тушунишга асосланган ўртоқлик муносабатлари ҳар иккала партия ўртасида муваффақиятли ривожланмоқда.

Гвинея Демократик партиясининг Бош секретари, Гвинея Республикасининг Президенти Аҳмад Секу Туре КПСС Марказий Комитетининг Биринчи секретари Л. И. Брежнев, СССР Министрлар Советининг Раиси А. Н. Косигинни ва СССР Олий Совети Президиумининг Раиси А. И. Микоянни дўстлик визити билан Гвинея Республикасига келишга таклиф қилди. Бу таклифлар миннатдорчилик билан қабул қилинди.

(ТАСС).

Тринидада ва Тобаго бош министри СССРга келади

Тринидада ва Тобаго Бош Министри Эрик Вильямс бу йил расмий визит билан Совет Иттифоқига келиш тўғрисида СССР ҳукуматининг таклифини қабул қилди.

Визитнинг аниқ вақти икки мамлакат ўртасида қўшимча суратда келишиб олинади.

Советлар мамлакатида

НОВОКУЗНЕЦК. Том-Усинск ГРЭСида қурилган сўнгги энергоблок 30 июлга ўтар кечаси Кузбасс энергосистемасига саноат токи берди. 200 минг киловатт қувватли турбогенератор ва жуда катта қозон комплекс синаб кўрила бошланди. Ана шу блок ишга туширилиши билан Том-Усинск ГРЭСи лойиҳада белгиланган қувватга етади: 1 миллион 300 минг киловатт энергия бера бошлайди ва Сибирдаги энг катта тепловой электростанция бўлади.

●

АКТЮБИНСК. Шимолий Урал ёни районидаги Бухоро — Урал газ қувурида ўн биринчи ва ўн тўртинчи компрессор станцияларининг иккинчи навбати ишга туширилди. Ҳар бир станция ўн компрессор установкасига эга. Бу установкалар пўлат дарё ўзани бўйлаб суткасига 20 миллион кубометрдан зиёд газ юбора олади.

●

РИГА. РИГАДАГИ ГИДРОМЕТПРИБОР ЗАВОДИДА ЧАЛА ЎТКАЗГИЧЛАР ВА ФЕРРИТ ЛОГИК ЭЛЕМЕНТЛАРДА ИШЛАЙДИГАН УНИВЕРСАЛ АВТОМАТ МЕТЕОСТАНЦИЯЛАРНИНГ ДАСТЛАБКИ НУСХАЛАРИ ТАЙЁРЛАНДИ. БУНДАЙ СТАНЦИЯНИНГ АСОСИЙ ҚУРИЛМАСИ УНЧА КАТТА БЎЛМАГАН ЭЛЕКТРОН-ҲИСОВЛАШ МАШИНАСИДАН ИБОРАТ БЎЛИБ, МАХСУС ДАТЧИКЛАР СИСТЕМАСИ АНА ШУ МАШИНАГА УЛАНГАН.

●

МИЧУРИНСК, (Тамбов области). Мичуринскдаги паровоз ремонт заводи транспорт ва халқ хўжалигининг бошқа тармоқлари учун совутиш установкаларини ишлаб чиқара бошлади.

Коллектив ўз байрамини ялпи маҳсулот ишлаб чиқариш бўйича етти йиллик топшириқни бажариш билан кутиб олмоқда.

●

ЛЬВОВ. Сокаль районидаги Ильковичи қишлоғининг ғаллакорлари колхоз маблағи ҳисобига тўрт юз ўринли мактаб биноси қурдилар. Қишлоқ аҳолиси ана шу мактабни оча туриб, областдаги барча колхозчиларга мурожаат қилди ва уларни Совет ҳокимиятининг 50 йиллигини янгидан-янги мактаблар, кутубхоналар, клублар, болалар муассасаларини қуриш билан нишонлашга даъват этди.

Областдаги барча районлар сокалликларнинг чақириғини қўллаб-қувватладилар. Улуғ Октябрнинг 50 йиллигигача областда 50 мактаб, 150 клуб ва маданият уйи қуриш кўзда тутилади. Колхозларнинг бўлинмас фондлари кўпайганлиги туфайли қишлоқларда ана шундай қурилишларни бошлаш мумкин бўлди. Сўнгги беш йил ичида колхозларнинг бўлинмас фондлари бир ярим баравар кўпайди. (ТАСС).

ҚАРШИ чўлини ўзлаштирувчилар Навоий ГРЭСи энергиясидан фойдаланишга тайёргарлик кўрмоқдалар. Юқори вольтли электр узатиш линияси чўлга кириб боряпти. Линияни 48-механизациялашган колонна коллективи барпо этмоқда. Суратда: линия қурилишида намуна кўрсатиб ишлаётган илғор автокранчи Александр Дюдяев.

А. Усмонов фотоси. (ЎзТАГ фотохроникаси).

ДАВЛАТ ҲИСОБИГА БОЙВАЧЧАЛАР

Шоли курмаксиз бўлмаганидек, Бухородаги 163- қурилиш тресті ишида ҳам айрим жиддий камчиликлар мавжуд. Бинокорлар орасида бўлсангиз, тахминан мана бундай гапларни эшитасиз:

— Панеллар ўз вақтида етиб келмаяпти.

— Кабелчилар сўзларининг устидан чиқишмади.

— Шифер, тахта, ёғоч етишмаётир...

Наҳотки бу гаплар ҳақиқат бўлса! Бинокорлик материаллари ўз вақтида етказиб берилмаётганлиги аниқми? Тошкентдаги кабель заводи ва бошқа алоқадор ташкилотлар билан боғланиб, масалага чуқурроқ ёндашишга тўғри келди. Маълум бўлишича, юқоридаги даъволар тўғри эмас экан.

163- қурилиш трестининг заказлари Тошкент кабель заводи томонидан ўз вақтидагина эмас, балки 15 кун аввал бажарилган. Кабель маҳсулотлари тайёрлангани куниёқ вагонларга ортиб жўнатилган. Бинокорларга ёрдам бераётган бошқа ташкилотлардан ҳам шу мазмунда жавоб олинди.

Хўш, бўлмаса қурилиш материаллари ортган вагонлар қаерда? Коган темир йўл бўлинмасининг старший инженери А. Ромеевнинг тасдиқлашича, юк ортилган вагонлар Бухорога айни вақтида етказиб берилган. Лекин 163- қурилиш тресті (бошқарувчиси ўртоқ В. Стефанюк) бинокорлик материалларини келган куни қабул қилиб олмаяпти. Бир неча кунлаб, ҳафталаб вагонларда, станцияда қолиб кетмоқда. Ўтган олти ой мобайнида трест объектларида 243 вагон белгиланганидан 2300 соат ортиқ бекор туриб қолди. Ўртоқ Стефанюк бунинг учун давлат чўнтагидан сахийлик қилди: 3 минг 680 сўм жаримани вагонларнинг бекор турганлиги учун тўлади. Бироқ, қурилиш материаллари ортилган вагонларнинг кўпчилиги ҳали бўшатилгани йўқ. Туширилган қурилиш материаллари эса объектларга етказиб берилмаган.

Трестга қарашли қурилиш объектларида бўлганимизда бундан ҳам баттар аҳволга дуч келдик. Трестнинг 4- ва 5- қурилиш бошқармалари объектларида бир вагон сим, икки вагон цемент ва бошқа бинокорлик материаллари тўкилиб-сочилиб очиқ ҳавода ётибди. Кўпгина қисми яроқсиз ҳолга келиб қолган.

Республика Халқ хўжалиги кенгашининг Коган темир йўл бўлинмаси атрофида жойлашган саноат корхоналарида 14 минг вагон юк ўз вақтида тушириб олинмаган. Бунинг учун корхона раҳбарлари давлат пулига бойваччалик қилишган. Вагонларнинг бекор туришига қарши тадбирларни амалга ошириш ҳақида бош қотирмасдан шартта 53 минг сўм жаримани тўлаш билан ўзларини овутиб юришибди. Чунончи, Коган пахта тозалаш заводининг директори Ф. Мажидов, транспорт цехининг бошлиғи Р. Бекбулатовларнинг сахийлиги билан 287 вагон бўшатилмасдан 1019 соат нормадан ортиқ бекор туриб қолган. Ҳолбуки, корхонада бундай кўнгилсиз аҳволнинг олдини олиш имкониятлари мавжуд эди. Етарли даражада ишчи кучи ва техника воситалари бор.

Бундай аҳволни Бухоро ва Қоракўл пахта тозалаш заводларида ҳам учратиш мумкин. Бухородаги 15- ун комбинати (директори ўртоқ В. Краузе) вагонларни бекор турғазиб қўйишга одатланган. Ҳар йили шу ҳақда гап эшитавериб корхона раҳбарлари ўрганиб қолишган. Энди эса бундай гапларни эшитгилари ҳам келмайди. Бу йил шу корхона халқ хўжалиги юклари ортилган вагонларни махтал қилиб қўйишда яна «рекорд» қўймоқда. Ўтган ойлар мобайнида 370 вагон нормадагидан 1146 соат ортиқ бекор туриб қолди. Оқибатда комбинат давлат кассасидан «ниҳояти» 1056 сўм жарима тўлади. Ўртоқ Краузе ана шу жарималарнинг ақалли ярмини ўз чўнтагидан чиқарганида, вагонларнинг «умр»ини зое ўтказмаслик ҳақида сал бўлса ҳам қайғурган бўлур эди. Афсуски, ўйламай-нетмай жарима тўлаш билан корхонага раҳбарлик қилмоқда.

Коган темир йўл станцияси адресига келаётган халқ хўжалиги юкларини ортиш ва тушириш ишларининг деярли 70 проценти корхоналарга кириш йўлларида амалга оширилади. Бу кенг ҳажмдаги ишни кўнгилдагидек бажариш учун меҳнатни тўғри уюштириш, ишчи кучлари ҳамда машина-механизмлардан самарали фойдаланиш талаб этилади. Афсуски, кўпгина корхоналарнинг раҳбарлари бу ишга унча эътибор беришмаяпти. Фақатгина Коган узели орқали саноат корхоналарига кириш йўлларига жўнатилган юкли вагонлар ўтган ойларда 182 минг соат бекор туриб қолди. Натижада юк олувчи ташкилотлар давлат ҳисобидан жами 93134 сўм жарима тўлашга мажбур бўлдилар.

Темир йўл вагонларидан фойдаланувчи корхоналарнинг раҳбарлари давлат маблағини эҳтиёт қилиб ва тежаб-тергаб сарфлаш ҳақида қайғуришлари керак. Афсуски, баъзи бир корхоналарнинг раҳбарлари шундай қилишмаяпти. Улар ишбоши бўлган корхоналар ва қурилиш ташкилотлари номига келган вагонлар юки туширилмасдан кўп вақт бекор туриб қолмоқда. Бу эса, биринчидан, транспортчиларни хижолат қилса, иккинчидан, корхоналарнинг бир меъёрда ишлашига, қурилиш ишларининг муваффақиятли бажарилишига салбий таъсир этаётир. Давлат маблағи ҳисобига бойваччалик қилишга чек қўйиш лозим.

Т. НАЗИРОВ,
«Совет Ўзбекистони» мухбири.

КИШИНИ МЕҲНАТ УЛУҒЛАЙДИ

КОММУНИСТ МУЛОҲАЗАЛАРИ

Юрак амрига қулоқ солиб чўлга келган азаматлар кўп. Улар Мирзачўлни гулистон этайлик деб ҳалол меҳнат қилмоқдалар. Партия, комсомол даъватига, лаббай, деб қийин участкага келган шаввозлар, чўлқуварлар қийинчиликларни мардона енгмоқдалар. Шунинг учун ҳам улар кўпчилик муҳаббатига сазовор бўлмоқдалар.

Минг-минг чўлқуварлардан бири, менимча, энг ёши Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган механизатор Қувондиқ Абдураззоқов бўлса керак. У чўлга келганида ёшгина йигитча эди. Чўл шамолида, қийинчиликларни енгиш учун курашда тобланди. У ҳозир ҳам бизнинг бўлимимизда ишлайди. Беш кишидан иборат звенога бошчилик қилади. Бултур бу звено 47 гектар майдоннинг ҳар гектаридан 35,1 центнердан пахта топширди. Отасига раҳмат бундай азаматнинг. Қувондиқнинг ойлик маоши 270 сўмга тўғри келади. Звенонинг оддий ишчилари ҳам ҳар ойда 150-180 сўм маош олишади.

Ўтган йили Қувондиқ «Москвич» маркали автомашина билан, бу йил мотоцикл билан мукофотланди. Қувондиқ Абдураззоқов ҳалол меҳнати туфайли, фаровон турмуш кечирмоқда, иззат-ҳурмат унинг орқасидан қувиб юрибди.

Мен 6- совхоз ташкил этилгандан буён шу ерда ишлайман. Партия, ҳукуматимиз бизга, Мирзачўлни гулзор қилайлик, Ленин режаларини у ўйлаганидан ҳам зиёдроқ амалга оширайлик деб бу ерга келган коммунистларга, комсомолларга, ҳар бир кишига қулай шароит яратиб бериш ҳақида ғамхўрлик қилмоқдалар.

Мақтаниш эмас, мен ҳам Ленин ордени билан тақдирландим. Бу мен билан ёнма-ён туриб ҳалол тер тўкаётган бошқа ўртоқларимнинг ҳам меҳнатига берилган баҳо деб тушунаман. Юксак унвонлар, олий мукофотлар, давлат томонидан бизга берилаётган имтиёзлар ҳар биримизни тағин ҳам яхшироқ ишлашга илҳомлантириши керак.

Мирзачўлга келган кишиларнинг кўпчилиги коммунистик мўл-кўлчилик вужудга келтиришдек олижаноб ишга муносиб ҳисса қўшаман деган мақсадни дилга жо қилишган. Лекин очиқ айтиш керакки, бу ерга келган кишилар орасида енгил иш қидириб, мўмай пулни, пайкал-пайкал қовун-тарвуз, сабзи-пиёзнигина ўйлаган кишилар ҳам бор. Улар халқ, давлат манфаатини эмас, ўз шахсий манфаатларини ўйлайдилар. Кўпроқ томорқа олиш, бойлик орттириш пайига тушиб қоладилар. Бундай тоифадаги кишилар совхозга келиш биланоқ бир амаллаб кўтарма пулини ундириб оладилар, кейин 0,50-0,60 гектарлаб ерга қовун-тарвуз экиб, бор кучларини полизга берадилар. Улар ғўзага солиниши керак бўлган минерал ўғитни ўз томорқаларига тортадилар. Ёлчитиб меҳнат қилмайдилар. Қовун-тарвузни пуллагач, пахта терими тугамасданоқ бошқа ёқни мўлжаллаб қоладилар.

Бундай шахслар Мирзачўлдан бутунлай кетиб қолади деб ўйламанг. Улар бир совхоздан иккинчи совхозга, бир хўжаликдан иккинчи хўжаликка кўчиб юрадилар. Иложини топишса, қўшни совхозга ўтганларидан кейин ҳам кўтарма пули ундириб олишади. Бундай аҳвол янги тузилган совхозларда кўпроқ юз бераётир, энг хавфлиси шундаки, бундай қўнимсиз одамлар бригадирлик вазифасига тайинланиб қолаётир. Бригада — ишлаб чиқаришнинг ҳал қилувчи участкаси, бригадир ўша фронтнинг командири. Ҳамма жойда бўлганидек, янги совхозларда ҳам бригада коллективини бригадирнинг ўзи тўплайди. Ноқобил одам бригадир бўлса, унинг касри кўп кишиларга уради. Ундай одам ошна-оғайниларини, қариндош-уруғларини атрофига тўплаб:

— Мен бригадир бўлдим, қанча ер керак бўлса бор, пул топилади, қани юравер, — дейди.

Ҳалиги ноқобил одамни бригадирликка тайинлашдан илгари совхоз дирекцияси:

— Нечта ишчи билан келасиз, механизатор ҳам борми ораларингда, — деб сўрайди. Нобоп бригадир ҳаммаси бор, деб пуч ёнғоқ билан директорнинг қўйнини тўлдиради. Оқибатда совхоз зарар кўради. Бундай бригадирдан барака топмайди. Куз келар-келмас улар иккинчи совхозга кўчиб кетадилар. Қанотсиз читтаклар «Пахтакор» совхозидан «Правда» совхозига, Титов номли совхоздан Акмал Икромов номли совхозга, 17-совхоздан 18- совхозга, аксинча, 18- совхоздан 17- совхозга кўчиб юрибдилар.

Эшитишимга қараганда, бултур биргина 26- совхозда қарийб 900 га яқин киши қўнимсизлик қилган. Шу жумладан бир бригадир бизнинг бўлимимизга одамлари билан кўчиб келган эди. Шу ҳақда алоҳида тўхталмоқчиман. 1964 йилнинг бошлари эди. Янги бригада ташкил этилаётганлиги, унга Худоёр Ўсаров деган киши бригадир қилиб тайинланганлигини бўлимимиз раҳбарларидан эшитиб қолдик.

Х. Ўсаров раҳбар бўлган янги бригадага 76 гектар ер, 2 та трактор бириктиб қўйилди. Дастлаб у 5-6 танишлари билан ишлаб юрди. Кейинроқ бригадада 12 киши тўпланди. Хўш, натижа қандоқ бўлди?

Бригадир «ваъдасига вафо қилиб», ҳар бир кишига белгиланган нормадагидан 2-3 баравар ортиқ ерга қовун-тарвуз экишга рухсат берди. (Маккажўхори, пиёз ва бошқа экин экилган ерлар бу ҳисобга кирмайди). Бригадирнинг ўзи ҳам, унинг атрофидаги кишилар ҳам кўп вақтларини полизда ўтказишди, ғўзага ажратилган ўғит талон-торож қилинди. Бўлим раҳбарлари бригадирга танбеҳ беришганда, у:

— Менга ўргатиб нима қиласиз, кузда гектаридан 30 центнердан ҳосилни биздан ўлчаб олаберинг, — деди. Унинг бу гапига ишонишди. Энди ана шу бригада билан бизнинг коллективимиз эришган кўрсаткичларни бир таққослаб кўрайлик.

Юқорида айтганимиздек, Ўсаров бригадасида 72 гектар пахта майдони, 2 та трактор, 12 та ишчи бор эди. Бизнинг бригадамизда-чи? 88,7 гектар пахта майдони, 15 ишчи, 2 трактор бор эди. Бир хил шароитда биз гектаридан 36,5 центнердан ҳосил кўтардик. 1 центнер пахтанинг таннархи 18 сўмга тушди. «Кузда биздан 30 центнердан пахтани ўлчаб олаверинг» деган Ўсаров бошлиқ бригадада гектаридан зўрға 16 центнердан ҳосил олинди. Ҳар центнер пахтанинг таннархи 35 сўм бўлди.

Кейин маълум бўлишича, Ҳ. Ўсаров 1963 йилда 26- совхозда ҳам шу йўсинда иш тутиб, аҳволни чатоқлаштирган, сўнг биз томонга кўчиб келган экан. 1964 йил якунлари ойдин бўлгач, Ўсаров «Энди қаерга учсам экан» деб ўйланиб қолди. Шу орада «Пахтакор» совхозида янги бўлим тузилди. Қарабсизки, Ўсаров бир юмалаб, ана шу янги бўлимда пайдо бўлиб қолди. У бир ўзи кетди деб ўйламанг, эски одатини қилиб, бригадасидаги одамларни ҳам эргаштириб кетди. Бригадамизда Хўжамурод Остонов, Мирза Ҳайитов, Жума Хониқулов, Ҳайитбой Усмонов, Пўлат Қўшмуродов деган миришкор сувчи, уста тракторчилар бор эди. Уларни ҳам алдаб, бирга олиб кетди.

Ўсаров «Пахтакор» совхозида ҳам ишнинг пачавасини чиқаряпти. Бригаданинг ғўзаси ривожланишдан қолган.

Бу аччиқ ҳақиқатни мен жоним ачиганидан ёзяпман. Мирзачўл — мардлар майдони. Мирзачўлда юлғичларга, учарларга, ўз шахсий манфаатини халқ, давлат манфаатидан устун қўядиган кишиларга ўрин бўлмаслиги керак. Бунинг учун совхоз директорлари, партия ташкилотлари одамларни ишга қабул қилишда уларнинг иш фазилатларини яхши ўрганишлари, қўшни совхоздан келган бўлса, ўша ердаги раҳбарлар билан маслаҳатлашишлари жуда-жуда зарур деб ўйлайман.

Худоёр Ўсаровга ўхшаган кишилар ўзларининг хизмат лавозимини суиистеъмол қилаётган экан, уларга нисбатан қаттиқ чора кўриш зарур деб ҳисоблайман.

Халқимизнинг дарахт бир жойда кўкаради деган ҳикматли сўзи бор. Одам ҳам сабот билан бир жойда астойдил меҳнат қилгандагина униб ўсади, ўз мақсадига эришади. Фикримча, янги ерларни ўзлаштириш бошқармасига қарашли совхозларда кадрларнинг, ишчилар ва механизаторларнинг ҳадеб бир жойдан иккинчи жойга кўчаверишини тўхтатиш учун зарур чораларни кўриш керак. Коммунистлар, комсомоллар қўнимсизликка қарши курашда намуна кўрсатишлари лозим.

Одам меҳнати билан улуғ. Одам меҳнати туфайли қадр топади. Мирзачўлнинг жамолини очаётган кишилар партия ва ҳукуматимизнинг меҳрибончилигини ҳамиша сезиб турибдилар. Бу ҳаммамизни тобора яхшироқ меҳнат қилишга илҳомлантирмоқда. Қувондиқлар, инобатлар, матлубалар, ғайбуллаларнинг меҳнати билан гуллаётган воҳанинг азаматлари ҳаётда ҳам, коммунистик ахлоқ нормаларига итоат қилишда ҳам ҳаммага ибрат кўрсатишлари керак.

Мен бир коммунист сифатида ўз мулоҳазаларимни, юрагимда бор гапларни ёздим. Хатимни ўқиган ўртоқлар ҳам ўз фикрларини айтарлар деб ўйлайман.

Р. СУННАТОВ.
Сирдарё областидаги Герман Титов номли совхоз бригадири.

МАРДЛИК

Енгин қўққисдан бошланди. Ўт қуриб қолган пичанга тез ёйилиб кетди. Карл Маркс номли совхоздаги тўртинчи бригаданинг ўроқчилари пичан ғарамига ва буғдойзор далага ёйилиш хавфини туғдираётган ўтни ўчириш учун ҳамма воситаларни ишга солдилар-у, лекин уддасидан чиқа олмадилар.

Сал нарироқда ер шудгорлаётган тракторчи Дмитрий Ҳамидов авжига чиқаётган табиий офат томон дадил кела берди. У ёниб турган пичанзорни ҳайдай бошлади. Ўт машинага жуда яқин келди, механизаторни куйдира бошлади, унинг кўйлаги ёниб кул бўлиб тушди. Одамлар тракторчининг кабинасига сув сепишди. Дмитрий ўт офати билан жанг қилишни давом эттира берди ва ниҳоят, уни ўчирди. Ғалла билан пичан асраб қолинди.

Л. БРЮКОВ.
Актюбинск областидаги Марцук қишлоғи.
(ТАСС).

ГАЗЕТХОНЛАР МУЛОҲАЗАСИ

БОЛА КЎНГЛИ НОЗИК...

Табиат қуёш ҳарорати билан яшнаганидай, болалар ҳам ота-она меҳри билан камол топади. Ота-онадаги гўзал фазилатлар болаларга ҳам ҳусн бўлади. Шунинг учун ҳам болаларнинг ажойиб ишларидан қувонган кишилар, дастлаб уларнинг отасига раҳмат, онасига раҳмат дейдилар.

Дарҳақиқат, меҳри дарё, бағри қуёш оналар фарзандларига софдиллик, одамийлик, мардлик сингари хислатларни сингдиргунча озмунча меҳнат қилишадими? Улар оналарга хос ифтихор билан турмушимиз қувончи, бахтимиз гули, кўзимиз нури, дилимиз шуури — шу фарзандларимиз, дейдилар.

Она фарзандининг чеҳрасида заррача ташвиш соясини кўрса, қайғуриб туни билан ухламай чиқади.

Ғамхўр оталарнинг ҳам меҳри она меҳридан қолишмайди. Ота ҳам фарзандлари вояга етгунча ҳар қанча машаққат десангиз кўксини қалқон қилади.

Лекин ажойиб гулзорда тасодифан сассиқ ўтлар ўсганидай, олижаноб, табаррук ота-оналар орасида ҳам на ўзининг, на фарзандининг қадрига етмаган, меҳр-шафқат кўчасидан ўтмаган айрим ота-оналар учраб қолади. «Совет Ўзбекистони» газетасининг 14 июль сонида босилган «Оналар номидан сўзлаймиз!» сарлавҳали мақолада маишатбозлик йўлида болаларидан воз кечган ана шундай тошюрак, беор ота-оналар ҳақида гапирилган эди. Бундай ота-оналарни барча софдил кишилар, бутун жамоатчилик кескин қоралаяпти. Жуда кўп газетхонларнинг редакцияга юборган хатлари шуни кўрсатиб турибди.

Фарғоналик Қ. Арслонов ва унинг рафиқаси С. Арслонова ота-она меҳри ҳақида, ўз фарзандларини қандай тарбиялаётганликлари ҳақида ёзадилар:

«Биз ўғил-қизларимизни элга нафи тегадиган, меҳнатсевар, софдил кишилар қилиб вояга етказишни ўйлаймиз. Катта ўғлимиз Ватан олдидаги бурчини ўтаб, олисда Совет Армиясида хизмат қиляпти. Яна бир ўғлимиз ва қизимиз кечки мактабда ўқиб, колхозда ишлаяпти. Улар яхши ўқиш билан бирга, ҳалол меҳнат қилиб, оиламизга қувонч, обрў келтиришяпти. Яна беш фарзандимиз мактабда ўқишади. Биз уларнинг ўқиши, хулқи-одоби билан қизиқиб, кўпинча мактабга бориб турамиз»...

Қ. Арслонов ва С. Арслонова мактаб ота-оналар комитетига аъзо бўлишди. Бу ота-оналар фақат ўз болаларини тарбиялаш билан чекланмай, мактабдаги барча болалар тўғрисида ғамхўрлик қилишади. Бирор бола йўлдан адашса, ўқишни қолдирса, бу масалани ота-оналар комитетининг мажлисида муҳокама қилишади, ўша боланинг ота-онасига дўстона танбеҳ беришади. Улар газетада Косонсой посёлкасидаги тошмеҳр ота-оналарнинг қилмиши ҳақидаги мақолани ўқиб, етим қолган болаларга ниҳоятда ачинишган.

Бағдодлик ўқитувчилар Х. Исҳоқов, У. Қосимов, медицина ходими Ч. Азимқулова: «Қандай инсон ҳавойи истаги йўлида гулдай фарзандларини ҳазон қилади?» деб ёзишади ўз хатларида. «Ёш болалар ўз ҳолига ташлаб қўйилса, оқибати ёмон бўлади. Отасиз, онасиз қолган болаларнинг тақдири не кечаркин?» — деб ташвишланади, андижонлик ўқитувчи М. Абдуллаев. Ўшлик ишчи С. Валиев, қувалик колхозчи И. Замонов, шерободлик Ғ. Зиёқулов, гулистонлик И. Нишонбоев ва бошқалар ҳам шу фикрни билдиришган.

Дарҳақиқат, магазин мудирининг отасиз, қишлоқ совети раисининг онасиз қолган болалари инсоний фазилатларни кимдан ўрганадилар? Мабодо бу болалар турмушда адашиб ёмон кўчага кирсалар, ким уларни тўғри йўлга солади? Қуёш нуридан маҳрум бўлгандай, ота-она меҳридан бенасиб бўлган болалар улғайганда ким бўлиб етишади? Улар ҳам вояга етиб, бола-чақа орттирганда бемеҳр ота-оналаридан «ўрнак» олиб, фарзандларини хокисор қилса нима бўлади? Ҳа, ёшларнинг ким бўлиб етишиши ўткинчи нарса эмас, балки ижтимоий аҳамиятга молик бўлган, жамият хаётига таъсир кўрсатадиган масала. Шунинг учун ҳам андижонлик С. Шарофутдинов, янгиқўрғонлик А. Жабборов, самарқандлик Саидов, Туркманистон, Озарбайжон ва бошқа республикалардан хат ёзган солдатлар Эргашев, Мардонқулов, Худабоев, Иброҳимов, Каримбердиев, Ямонқулов, Маъмуров, Мирвожонов ва бошқалар етим қолган болаларга ачиниб, енгилтак ота-оналарнинг қилмишини кескин қоралашган.

Кўпчилик газетхонлар бола безори «ошиқлар»нинг ғайриинсоний ишларига йўл очиб қўйган район раҳбарлари шаънига аччиқ гаплар айтишган. Тошкентлик кўп болали оналар Ж. Раҳимова, Б. Шермуҳамедова, Т. Қурбонова, ишчи ва хизматчилар Т. Исҳоқов, А. Мамадалиев, Ғ. Рашидов ва бошқалар раҳбар органларда ишловчи ўртоқлар жафокаш она Қаноатхон ёрдам сўраб келганда, нега унинг арзу-додига қулоқ солишмади? Ахир улар совет оиласини мустаҳкамлаш учун, болаларнинг етим қолишига йўл қўймасликлари керак эди-ку, деган фикрни айтадилар.

Тошкентдаги Абдулла Набиев номли маҳалла аёллари йиғилиш ўтказиб, «Оналар номидан сўзлаймиз» мақоласини муҳокама қилишган. М. Шермуҳамедова, М. Сайфуллаева, П. Авазова ва бошқалар йиғилиш қарорини редакцияга маълум қилишган. Шу маҳалладаги кўп болали оналар М. Халилова, З. Икромова, Р. Нуъмонова «Болалар фақат китоб-дафтар билан яшаёлмайди, улар ота-она меҳру-муҳаббатига муҳтож» деб фарзандлар ҳақини ҳимоя қилишган. Кўпчилик, кишилар дили вайрон етти боланинг онаси Қаноатхонга ҳамдардлик билдириб, уни чин юракдан ширин сўзлар билан юпатишган.

Ҳамма газетхонлар йўлдан адашган ота-онага «болдай лазиз фарзандларингизни бағрингизга олинг», деб маслаҳат бермоқдалар.

Ўрмоншунослик

ЎРМОНШУНОСЛАРНИНГ ХАЛҚАРО СЕМИНАРИ

Ўрмоншунослик ва ўрмон зараркунандалари билан кураш масалаларига бағишланиб Совет Иттифоқида ўтказилаётган халқаро семинар қатнашчилари Ўзбекистонга келишди. Семинар Бирлашган Миллатлар Ташкилотининг озиқ-овқат ва қишлоқ хўжалик масалалари билан шуғулланувчи ихтисослаштирилган муассасаси (ФАО) томонидан ташкил этилган. Бу семинарда Осиё, Африка, Европа ва Латин Америкасининг 23 мамлакатидан келган мутахассислар қатнашмоқда.

31 июлда семинар қатнашчилари Ўзбекистон Қишлоқ хўжалик министрлигида қабул қилиндилар. Куннинг иккинчи ярмида меҳмонлар Ўрта Осиё ўрмон хўжалиги илмий тадқиқот институтини бориб кўрдилар.

Семинар 7 августга қадар давом этади. Семинар қатнашчилари бир қанча лекцияларни тинглайдилар, республика тоғларида, чўлларида ва суғориладиган деҳқончилик районларида жойлашган ўрмон хўжаликларини ва ўрмончилик тажриба станцияларини бориб кўрадилар. (ЎзТАГ).

ОММАВИЙ ИШЛАР ВА ХАТЛАР БЎЛИМИДА

БИЗНИНГ ПОЧТА

Редакция кеча 96 та хат, 8 та фотосурат олди. 4 хат текшириб, чора кўриш учун тегишли ташкилотларга юборилди. Бир хат юзасидан махсус мухбир юборилди. Қуйида шу хатларнинг айримлари билан танишасиз:

МУНОСИБ ТОРТИҚ

Тошкент шаҳар Куйбишев кўчасида Октябрь революцияси номидаги тепловоз вагон-ремонт заводи ишчи-хизматчилари учун тўрт қаватли шинам уй қуриб берилди.

Ў. Муҳаммедов.

КИЧКИНТОЙЛАР УЧУН

Навоий шаҳри кундан-кунга обод ва кўркам бўлаётир. Яқинда 250 болага мўлжалланган ясли биноси қурилди.

М. Рўзимов.

ТИНЧЛИК КЎЧАСИ

Андижон районидаги Карл Маркс номли колхозда типовой формада 25 та янги уй-жой биноси қурилиб, фойдаланишга топширилди. Қишлоқдаги янги кўчани колхозчилар Тинчлик кўчаси деб номладилар.

Т. Исмоилов.

АЖОЙИБ ШИФОХОНА

«Ленинград» колхозида 50 ўринли шифохона биноси қурилиб, ишга туширилди. Замонавий медицина асбоб-ускуналари билан жиҳозланган бу медицина муассасасида бирйўла 50 бемор даволанади.

И. Эргашев.
Чироқчи райони.

ЯНГИ АЛОҚА БЎЛИМИ

Сирдарё область, Ильич районидаги «Фарғона» совхозида очилган янги алоқа бўлими аҳолига яхши хизмат кўрсатмоқда.

Ю. Абдуалимов.

ҲУРМАТГА ЛОЙИҚ

Ҳабибулла механизаторлар тайёрлаш курсини муваффақиятли тамомлаб келгандан буён ҳар йили 600-700 гектар ердаги ғўзани парвариш қилмоқда. Мавсумда 150-160 тонна «оқ олтин» теради. Бу йилги марраси — 180 тонна. Колхозда 50 дан ортиқ ана шундай жонкуяр механизаторлар бор. Улар ўз пўлат «от»ларини теримга шай қилиб қўйдилар.

Ж. Турдиматов,
Охунбобоев район, Киров номли колхоз.

НЕГА ШУНДАЙ?

Тошкент гўшт комбинатининг катта фондга эга бўлган кутубхонаси бор: У яхшигина ишлаб, китобхонлар эҳтиёжини қондириб турган эди. Нима бўлди-ю, кейинги вақтда бир меъёрда ишламай қўйди. Бир кун очиқ турса, уч-тўрт кун ёпиқ бўлади. Бировлар кутубхоначи йўқ эмиш деса, яна бировлар кутубхона ёпилармиш дейди. Бу гапда жон бор. Кутубхона китобхонларга ёмон хизмат кўрсатяпти.

Нега шундай! Бу саволга комбинат партия ташкилотининг секретари ўртоқ В. Карпов жавоб бериши керак.

Ҳ. Содиқов.

Ўртачирчиқлик Ж. Қурайшов, оққўрғонлик Т. Мирқурбонов, ургутлик Ф. Ҳайдаров, нарпайлик М. Турсунов, Ўзбекистон районидан З. Маннонов, қўқонлик Р. Отажонов, оржоникидзелик К. Турғунов, Москва районидан О. Каримов, шўрчилик Ҳ. Содиқов, солдат Ҳ. Турдиев, тошкентлик В. Чаплигин, Ю. Аҳроров, зоминлик Ф. Норқулов, гулистонлик Г. Норқулов ўртоқлар юборган хат-хабарларда ҳам юқоридаги каби ишимиздаги ютуқ ва камчиликлар ҳақида фикр юритилган.

Москва районидаги «Қизил Ўзбекистон» колхозининг ўртоқ Х. Зокиров бошлиқ комплекс-механизациялашган бригадаси аъзолари катта хирмон кўтаришга аҳд қилишган. Суратда: (чапдан) бригадир Х. Зокиров ва механизатор Р. Раҳимов ўртоқлар.

А. Тўраев фотоси.

ТЕРИМГА ШАЙМИСИЗ?

МАШИНАЛАР МАРРАСИ — МИЛЛИОН ТОННА

Республикамиз қишлоқ хўжалик меҳнаткашлари етти йилликнинг сўнгги босқичида мамлакатга 3 миллион 650 минг тонна «оқ олтин» етказиб беришга аҳд қилишган. Шунча пахтанинг бир миллион тоннаси машиналарда териб олинади.

Бу йил машина теримига 750 минг гектар пахта майдони ажратилди. Бу, ўтган йилдагига қараганда 150 минг гектар кўпдир. Демак, 1964 йилдагига нисбатан машиналарда 200-250 минг тонна кўп пахта териб топширишимиз керак. Бунинг учун колхоз ва совхозларнинг пахта далаларида 19 мингта агрегат жавлон уради.

Машинада пахта териш топшириғини муваффақиятли бажариш, даставвал, техникани шайлашга, механик-ҳайдовчи кадрларни тайёрлашга, ғўзани машинабоп қилиб ўстиришга боғлиқдир. «Зангори кема»лар кучига таянган илғор хўжаликлар шу кунларда ғўза парваришини жадал давом эттириш билан бирга, машина теримига ҳам ҳар томонлама пухта тайёргарлик кўряптилар.

Афсуски, Тошкент, Сирдарё, Самарқанд, Хоразм областларида ва Қорақалпоғистон АССР хўжаликларида терим машиналари суст ремонт қилинаётир. Вазифа, пахта териш машиналари ремонтини бутун чоралар билан тезлаштиришдан иборат бўлмоғи керак.

Кўп йиллик тажриба шуни кўрсатмоқдаки, қайси бригада, бўлим, колхоз ёки совхозда пахтаси машинада терилиши лозим бўлган майдонлар бу ишга яхши тайёрланган бўлса, ўша ерда йиғим-терим уюшқоқлик билан ўтказилади, агрегатлар унумли ишлайди. Машина теримига пухта тайёргарлик кўрган ҳолда киришиш учун ҳар бир хўжаликда машина теримига ажратилган майдонлар теримга тушишдан 15-20 кун илгари яна бир марта кўздан кечирилиши зарур. Машина теримига энг яхши майдонлар ажратилиши талаб этилади.

Баъзи хўжаликларда машина теримига ажратилган майдонларнинг пахтаси айрим ҳолларда қўлда йиғиштириб олинади. Бу йилги мавсумда ана шунга қатъий чек қўйиш керак. Машина теримига ажратилган майдонлар агрегатлар юриши учун ноқулай бўлса, бундай ерларни алмаштириш, яъни «зангори кема»лар учун машинабоп участкаларни ажратиш зарур. Пахтакорларимизнинг бутун диққат-эътибори машина терими планининг муваффақиятли адо этилишига қаратилмоғи лозим. Бунинг учун ҳар бир агрегатнинг мавсумда ҳеч бўлмаса 30 кун узлуксиз ишлашини таъминлаш керак.

Машина теримининг муваффақияти нималарга боғлиқ? Агрегатларнинг қатор оралари бўйлаб равон юриши ва шпинделларнинг яхши ишлаши учун ғўза тупларининг бўйи бир хилда бўлиши лозим. Эгатларда ғўзанинг ётиб қолишига сира йўл қўймаслик керак. Шунга кўра ғўза тупларида ҳосил тугунчалари пайдо бўлаётган даврда ўсимликни ортиқча суғориш, керагидан кўп миқдорда озиқлантириш ярамайди.

Ғўза қатор оралари бўйлаб энг сўнгги марта эгат олганда унинг тўғри ва чуқур бўлишига эришиш лозим. Бу ўз навбатида пахта териш машиналарининг равон юришига имконият туғдиради.

Бегона ўт терим машиналарининг бир меъёрда ишлашига халақит беради. Бундан ташқари, бегона ўт машинада терилган пахтани ифлослантиради, сифатининг бузилишига олиб келади. Айни вақтда ҳар хил бегона ўтлар пахтанинг намлигини оширади, меҳнат унумдорлигини пасайтиради, шпинделларнинг яхши ишлашига тўсқинлик қилади. Шундай экан, «зангори кема»лар ишлайдиган майдонларда бегона ўт бўлмаслиги керак.

Ғўза баргларини сунъий равишда тўктириш пахтанинг тезроқ очилишини таъминлайди, машиналарнинг юксак унум билан ишлашига кенг имконият очиб беради. Дефолиация дуруст ўтказилган, ғўза барглари яхши тўкилган ва кўсаклар чаман-чаман очилган майдонлардагина машиналар билан кўп пахта териш мумкин.

Ғўзаларнинг ҳозирги ривожи, бу йилги об-ҳаво шароити дефолиацияни ўтган йилдагига қараганда барвақт бошлаб юбориш ва бу муҳим тадбирни узоғи билан 15 иш кунида ўтказиш имкониятини яратмоқда. Ғўза баргини сунъий равишда тўктириш ишини сентябрь ойининг дастлабки икки ўн кунлиги ичида тамомлаган маъқул.

Бу йилги шароитда машина билан биринчи теримни 18-20 сентябрда бошлаб, 4-5 октябрда тамомлаш учун курашиш лозим. Иккинчи теримни эса 5 октябрдан 20-22 октябргача ўтказиш мақсадга мувофиқдир. Машина билан пахта териш қўл терими билан боғлаб олиб борилса, бу йилги йиғим-терим ишларини октябрь ойининг охирларида, ноябрнинг бошларида тугаллаш имконияти туғилади. Колхоз ва совхозларнинг раҳбарлари мумкин қадар кўпроқ пахтани машиналарда териб олиш тадбирларини кўришлари, шу йўл билан пахта таннархининг пасайишига эришишлари лозим.

Катта-катта майдонлардаги ҳосилни машиналарда териб олиш пахта тайёрлаш планининг тезроқ бажарилишига имкон бериш билан бир вақтда, бошқа дала ишларини ҳам тезлаштириш учун жуда қулайдир. Пахта қанча қисқа муддатда йиғиштириб олинса, келгуси йил ҳосилига тайёргарлик ишлари шунча жадаллашади.

Республикамиз пахта далаларида йил сайин кўплаб «зангори кема»лар ишлаяпти. Агар 1950 йили республика бўйича 58,5 минг тонна пахта машинада терилган бўлса, 1964 йилга келиб 814,4 минг тонна «оқ олтин» агрегатларда йиғиштириб олинди. Бу, пахта етиштиришга кетадиган меҳнат ва маблағ харажатларини анча камайтириш имкониятини берди. 1963 йили республикамизда 557,8 минг тонна пахта машинада терилиб, 160,5 минг киши-куни тежалган бўлса, ўтган йили эса 226,2 минг киши-куни тежаб қолинди. Бу рақамлар машина терими қандай афзалликларга эга эканлигини очиқ-ойдин кўрсатиб турибди.

Республикамизда машина терими машъаллари жуда кўп. Тошкент областидаги 1-«Оққўрғон», «Ўзбекистон ССР беш йиллиги», Андижон областидаги «Савай», Сирдарё областидаги «Малик» совхозлари, Охунбобоев районидаги Карл Маркс номли колхоз ва бошқа кўпгина хўжаликларда машиналар кучидан самарали фойдаланилиб, ҳар йили йиғим-терим қисқа муддатда ўтказилмоқда.

Машина ўз қудратини намойиш қилмаган хўжалик республикамизда йўқ, деса бўлади. Айниқса бу йилги шароит терим агрегатларидан юксак унум билан фойдаланишни талаб этади. Машиналар кучидан қанча яхши фойдалансак, терим суръати шунча тезлашади. Бунга эришмоқ учун машина теримига ҳозирдан тайёргарлик кўрайлик.

Р. ЖОНГИРОВ,
агроном.
Э. ТУХТАЕВ,
экономист.

ТАЖРИБА ВА ТАШАББУС

КОЛХОЗЛАРДА «ЭКОНОМИКА КУНИ»

ЙИЛ ЯХШИ БОШЛАНДИ

Орденли Самарқанд областининг қишлоқ хўжалик меҳнаткашлари етти йилликнинг якунловчи йилини яхши кўрсаткичлар билан бошладилар. Область колхозлари ва совхозларида қўзилатиш кампанияси муваффақиятли якунланди. Совлиқлардан мажбуриятдагидан ҳам кўп қўзи олинди. Наслга қўзи қолдириш ва давлатга қоракўл тери топшириш планлари ошириб бажарилди. Пилла тайёрлаш юзасидан олинган социалистик мажбурият ҳам тўла ва ошириб адо этилди.

Гўшт ва сут етиштиришда катта бурилиш ясаляпти. Паррандачилар йиллик тухум етиштириш ва харид қилишда улкан зафар қучдилар, давлатга тухум сотиш плани муддатидан олдин бажарилди.

Қийинчиликларни қаҳрамонона меҳнат билан енгишга одатланиб қолган самарқандликлар республика ғалла қизил карвонига ва 3 миллион 650 минг тонналик «оқ олтин» хирмонига муносиб ҳисса қўшиш учун астойдил ҳаракат қилмоқдалар. Улар оз меҳнат ва маблағ сарфлаб, кўп ва арзон маҳсулот етиштириш, ҳисобли ва тежамли ишлаб, хўжаликларнинг экономикасини юксалтириш тадбирларини кўрмоқдалар. Ишлаб чиқаришнинг ҳар бир тармоғи рентабелли бўлиши учун ички резервларни ишга солмоқдалар.

Ғалла ўрим-йиғими давом этаётган, далалардан эртаги сабзавот ҳосили йиғиштириб олинаётган, пахта мўл ҳосили учун қизғин иш бораётган шу кунларда колхоз ва совхоз кадрларининг, агроном ва зоотехникларнинг, барча қишлоқ хўжалик мутахассисларининг диққат-эътибори маҳсулот етиштиришга сарфланадиган меҳнат ва маблағларни мумкин қадар тежашга, ҳамма хўжаликларда рентабелликни таъминлашга қаратилмоқда. Шу муносабат билан колхозларда «экономика куни» ўтказиляпти.

ОЛИМЛАР БИЛАН ҲАМКОРЛИКДА

Областнинг ҳар бир районида иқтисодий совет тузилган. Унга район партия комитетининг биринчи секретари раҳбарлик қилади. Каттақўрғон район иқтисодий совети биринчи «экономика куни»ни «Правда» колхозида ўтказишга қарор қилди.

Мутахассислар ва малакали экономистлардан иборат район иқтисодий советига ёрдамлашиш учун Самарқанд қишлоқ хўжалик институти экономика кафедрасининг аспиранти А. Ҳамдамов, Самарқанд Давлат университети биология факультетининг доценти Ф. Исмоилов, Бутуниттифоқ Қоракўлчилик илмий-текшириш институтининг илмий ходими С. Маматов ўртоқлар келишди. Улар бир неча кун давомида далачилик бригадаларида, чорвачилик фермаларида бўлиб, аҳвол билан чуқур танишиб чиқдилар.

Олимларнинг актив ёрдами билан «Правда» колхозининг уч йиллик хўжалик-молия фаолияти атрофлича анализ қилинди. Унинг натижаси ҳақида илмий ходим Акром Ҳамдамов доклад қилди.

Колхозда пахта майдони бошқа экинлар майдонини қисқартириш ҳисобига йил сайин кенгайтириб борилган. Масалан, 1963 йилда 1540 ўрнига 1633 гектар, 1964 йилда эса 1667 гектар майдонда ёки умумий майдоннинг 82 процентида пахта етиштирилган. Ҳосилдорлик белгиланганидан анча кам бўлган. 1963 йили гектаридан пландаги 19,17 центнер ўрнига 16,64 центнер, ўтган йили эса 18,8 центнер пахта етиштирилган. Бир центнер пахтанинг таннархи белгиланганидан қарийб 6 сўм ошиб кетган. Хўжаликда даромад қилиш плани уч йил ичида бирор марта ҳам бажарилмаган.

Колхозда қишлоқ хўжалик институтини битирган олий маълумотли А. Рустамов бош агроном ва У. Аъзамов зоомеханиклик қилади. Колхоз раиси ўртоқ Т. Облоқулов ҳам тажрибали раҳбар ҳисобланади. Лекин улар ишлаб чиқаришга чуқур аралашмаганлар, ишнинг натижасини таҳлил қилиб турмаганлар. Хўжаликнинг кўпчилик тармоқлари зарар келтирган.

Иштихон районидаги «8 Март» колхозида ўтказилган «экономика куни» ҳам қизиқарли бўлди. Бу колхоз бундан тўрт-беш йил илгари областдаги машъал хўжаликлардан бири ҳисобланарди. 1959 йилда ҳар гектаридан 31,7 центнердан пахта олган эди. Кейинги йилларда ҳосилдорлик пасайиб кетган. Ўтган йили 2241 гектар майдоннинг ҳар гектаридан 23,6 центнердан ҳосил олинган.

Район партия комитетларининг секретарлари, қишлоқ хўжалик бошқармаларининг бошлиқлари, бош бухгалтерлар, колхоз раислари, агрономлар, зоотехниклар ва бир группа олимлар иштирокида ана шу колхозда ўтказилган «экономика куни»да қолоқликнинг сабаблари очиб ташланди. Докладчи область партия комитетининг секретари ўртоқ Р. Ғоибов колхоз ишлаб чиқариши ва экономикасига доир факт ва рақамларни анализ қилиб берди.

АНАЛИЗ НИМАЛАРНИ КЎРСАТДИ!

«8 Март» колхози 1964 йилда ҳар гектаридан 23,6 центнердан ҳосил олиб, планни бажаролмаган ва давлатдан 700 тонна пахта қарздор бўлиб қолган. Шу сабабли даромад 200 минг сўм камайиб кетган. Ҳолбуки, давлатдан ҳар йилдагидан кўп — 2119 тонна азотли, 1477 тонна фосфорли ўғитлар олинган. Бир тонна пахта етиштиришга 84 килограмм соф азот ва 56 килограмм соф фосфор сарфланган.

Давлатдан олинган минерал ўғитлар колхозга келтирилгач, ойлаб очиқ ҳавода қолиб кетган, оқибатда ўз кучини йўқотган ва экинга яхши таъсир кўрсатмаган. 14- бригадага берилган 15 тонна минерал ўғит уч ой далада ётган. Колхозда ўғит бригадаларга тўғри тақсимланмаган. Қайси бригада қанча ўғит олгани ҳеч жойда ёзилмаган. Шу муносабат билан докладда қизиқ бир факт келтирилди: 1965 йил ҳосили учун олинган минерал ўғитлар ҳақида икки хил маълумот бор. «Узсельхозтехника» район бирлашмасининг маълумотида азотли ўғитларнинг 87 проценти ва фосфорли ўғитларнинг 94 проценти ташиб олинганлиги кўрсатилса, колхоздаги ҳужжатларда азотли ўғит фақат 47 процент ва фосфорли ўғит 61 процент ташиб олинганлиги қайд қилинган.

Колхозда 22 та пахтачилик бригадаси бор. Ер, сув, техника ва одам кучи жиҳатидан бир хил шароитда бўлган бу бригадаларда ҳосилдорлик соҳасида катта тафовут кўринади. Буни қуйидаги икки бригаданинг 1964 йилги ишлаб чиқариш фаолияти мисолида кўриш мумкин.

Бригадирнинг исм ва фамилияси	Пахта майдони	Гектаридан олинган ҳосил	Одам кучи	Иш кунининг қиммати
С. Нурматов	108	30,2	71	3 сўм 6 тийин
Р. Раҳмонов	95	21,6	67	1 сўм 95 тийин.

Кўп минерал ўғит олган, одам кучи етарли бўлган Ғани Норов, Пўлатбой Эргашев, Расул Ашуров ўртоқлар бошлиқ бригадаларда ҳам ўтган йили гектаридан 18-21 центнер атрофида пахта олинди.

Чорвачиликдаги аҳвол янада ёмон. Бултур чорва молларга қилинган харажат олинган фойдадан икки баравар ошиб кетган. Чунончи, қорамол фермаси 120 минг сўм зарар келтирган, шу жумладан сут етиштиришдан 50 минг сўм ва гўшт етиштиришдан 70 минг сўм зарар кўрилган. Бунга сабаб нима? Сут етиштиришга белгиланганидан уч баравар кўп озуқа бирлиги сарфланган. Молбоқарлар сони ҳаддан ташқари кўпайтириб юборилган. Экономист А. Ғаффоров буни бирор марта текшириб кўрмаган. Колхоз раиси Н. Алламуродов, бош зоотехник Э. Бобомуродов ўртоқлар ҳам чорвачилик фермасининг иқтисодий аҳволи билан қизиқмаганлар.

Гўшт ва сут етиштириш ва давлатга сотиш топшириқлари қоғозда қолиб кетаверган. 1964 йилда гўшт тайёрлаш плани фақат 77 процент, шу йилнинг 6 ойи плани бор-йўғи 15 процент бажарилган. Ем-хашак етарли жамғарилмаганидан қишда кўп мол нобуд бўлган. Сигирларнинг бир қисми қисир қолган.

ФОЙДАЛИ ТАКЛИФЛАР

Ҳар икки колхозда ўтказилган «экономика куни»да ишлаб чиқаришни яхшилаш, маҳсулот етиштиришни кўпайтириш, КПСС Марказий Комитети март Пленумининг тарихий қарорлари асосида моддий манфаатдорликни оширишга қаратилган муҳим, фойдали таклифлар ўртага ташланди. «Правда» колхозида бўлиб ўтган «экономика куни»да қўшни «Ленинизм» колхозининг раиси Турдибой Хонқулов хўжалик ҳисобида ишлашнинг афзалликлари, иқтисодий тежаш тўғрисида гапирди.

— Биз, — деди у, — етиштирилган маҳсулотни ҳам, жўнатиладиган маҳсулотларни ҳам катта тарозида ўлчаймиз. Бунда ҳисоб тўғри чиқади. Бригадаларга минерал ўғитни тортиб тарқатамиз. Ўғитни сақлаш ва ундан фойдаланиш устидан қаттиқ назорат олиб борамиз. Фермаларда ҳам шундай тартиб ўрнатганмиз. Берилган ва едирилган озуқа бирлиги бўйича сут ва гўшт талаб қиламиз. Ҳамма хўжаликларнинг раҳбарлари иқтисодий тежашда катта аҳамиятга эга бўлган бу соҳаларга жиддий эътибор беришлари керак.

Ленин номли колхоз раиси, СССР Олий Советининг депутати Отақул Ҳусанов айтдики, пухта ҳисоб-китоб хўжаликнинг рентабель бўлишини таъминлайди, колхознинг ҳар бир аъзосини бугун кечагидан, эртага бугунгидан унумлироқ ишлашга даъват этади.

Энгельс номли колхоз экономисти Ю. Эгамов, «Чимбойобод» колхозининг бош агрономи А. Шпаков ўртоқлар ўз сўзларида планлаштиришдаги чалкашликлар, хўжаликларнинг ишлаб чиқариш-молия планини тузишда йўл қўйилган хатоларга тўхталдилар. Улар пахта етиштиришни ҳосилдорликни ошириш йўли билан кўпайтириш, чорвачилик маҳсулотлари етиштириш юзасидан белгиланган топшириқларнинг бажарилиши учун жавобгарликни ошириш масалаларини ўртага қўйдилар.

Область партия комитетининг биринчи секретари С. Усмонов «экономика куни»га якун ясади. Ўртоқ Усмонов бу тадбир яхши самара бераётганлигини конкрет мисоллар билан таъкидлаб ўтди, ҳисоблаш ва тежамлилик — ҳар бир хўжаликни рентабель ривожлантиришда ғоят катта аҳамиятга эга эканлигини уқтирди.

Л. ЭРГАШЕВ,
«Совет Ўзбекистони» мухбири.

СМОРОДИНА ТЕРИЛМОҚДА

ОРЖОНИКИДЗЕ. (Тошкент области). 30 июль. (ЎзТАГ). Р. Р. Шредер номидаги боғдорчилик, узумчилик ва виночилик институтининг плантацияларида қора смородина ҳосили ялпи териб олинмоқда. Ўзбекистоннинг иссиқ шароити ана шу резавор мевани етиштиришга халакит беради, деб ҳисоблар эдилар. Лекин селекциячи С. И. Ягудина бу фикрни рад этди. У смородинанинг қизил ва сариқ рангли серҳосил ва иссиққа бардош берадиган навларини яратди. Ҳар бир тупдан 14-20 килограммдан смородина йиғиштириб олинмоқда.

Кейинги йилларда институт Ўзбекистон ва Қозоғистон хўжаликларига 1 миллиондан кўпроқ смородина қаламчасини жўнатди. Бу йил эса яна 200 мингга яқин қаламча юборилади.

Чорвачилик фермаларида

АНДИЖОН. Куйбишев номли колхозда чорва моллари учун мустаҳкам ем-хашак базаси яратилаётир. Шу кунларда хўжаликда маккажўхоридан силос бостириш қизғин давом этмоқда. Ҳозиргача 1600 тоннадан зиёдроқ силос бостириб қўйилди.

Махсус комсомол-ёшлар бригадаси эса дағал хашакларни ўриб-йиғиб олишда ибрат кўрсатаётир.

С. ТОЖИБОЕВ.

●

ВОБКЕНТ. Розияхон Эрдонова Ильич номли колхозда моҳир сут соғувчи сифатида ҳурмат ва эътибор қозонган. Сигирларни зоотехника қоидалари асосида парвариш қилаётган бу ишчан сут соғувчи юксак кўрсаткичларга эришаётир. У сут соғиб олиш 7 ойлик планини ортиғи билан адо этди. Фермада сут соғувчиларнинг фидокорона меҳнати туфайли ҳозиргача 95 тонна сут тайёрланди. Бу, ўтган йилнинг шу давридагига нисбатан 15 тонна кўп демакдир.

Р. АЗИМОВ.

Икки миллиард йиллик ўсимлик

ГЕОЛОГЛАРНИНГ КАШФИЁТИ

Ладога атрофини планетамизда ҳаётнинг энг қадимги бешиги деб аташ мумкин. Яқинда геологлар томонидан Москвадаги Палеонтология институтига юборилган кичкина посилканинг ичидан ҳозир маълум бўлган сув ўтларидан энг қадимгилари чиқди.

Экспедициядан қайтиб келган машҳур палеонтолог А. Г. Вологдин бу ноёб сув ўтини геологлар Ладога кўлининг Ғарби-Шимолий соҳилидаги жойда чўкма жинслар орасидан топиб олганликларини айтди. Юборилган нусхаларни лабораторияда синчиклаб ўрганиб кўриш ҳамда қўшимча материаллар олиш мақсадида ўша жойга бориб келиш натижасида геологлар энг қадимги организмларнинг фан учун янги қолдиқларини кашф этганликларини аниқлаш имконияти туғилди. Булар — тузилиши содда бўлган гидромедузалар ва энг оддий сув ўтларининг кўл тубига ёпишиб ўсадиган шаклларидир. Жинснинг асосий массаси эса, энг майда бир ҳужайрали сув ўтларининг қолдиқларидан иборат бўлиб, кўмирга айланган битум типидаги қора рангли органик моддадир.

Ана шу чўкма тоғ жинсининг ёши қарийб икки миллиард йилга боради. Сув ўтлари ва умуртқасиз ҳайвонларнинг қолдиқларини ўз ичига олган ҳамда шарқий саян, Байкал тоғи ва Енисей тизмасидан топилган чўкма жинслар ҳанузгача бизнинг мамлакатимиз территориясидаги энг қадимги (бир миллиард ёшдаги) жинслар деб ҳисобланиб келар эди. Шу сабабдан, геологларнинг Ладога кўли атрофидан топган нарсаси палеонтология фани учун, ерда ҳаёт қандай пайдо бўлганини ўрганиш учун катта аҳамиятга эга.

(ТАСС мухбири).

Пахта далаларида

Коммунист Ортиқ Сатторов бошлиқ бригада Вобкент районидаги «Ленинград» колхозининг пешқадам коллективларидан бири. Ғўза парваришини агротехника қоидаларига қатъий риоя қилган ҳолда ўтказаётган бригада аъзолари мўл ҳосил тўплашга эришмоқдалар. Ҳозир бригада далаларидаги ҳар туп ўсимликда 7-8 тадан тўқ кўсак бор.

Х. ҚОБИЛОВ.

●

— Барча майдонлардаги ғўзани тўртинчи комплекс парваришдан чиқардик, уч марта озиқлантирдик, — дейди Амударё районидаги Охунбобоев номли колхознинг бригада бошлиғи ўртоқ Г. Қурбонов. — Меҳнатимиз ўз самарасини кўрсатмоқда.

Бригадирнинг гапида жон бор. Яхши парвариш қилинган ғўзалар серҳосил бўлиб ривожланаётир. Ҳар туп ғўзада 5-6 тадан тўқ кўсак бор. Мўл ҳосил иштиёқида меҳнат қилаётган фидокорлар ғўза парваришини тобора кучайтирмоқдалар.

У. ИСКАНДАРОВ.

●

ПАСТДАРҒОМ. 105 гектар ернинг ҳар гектаридан 30 центнердан ҳосил етиштиришга аҳд қилган Ленин номли колхознинг ўртоқ Ҳ. Абдиева бошлиқ бригадаси аъзолари ўз сўзларининг уддасидан чиқиш учун баракали меҳнат қилаётирлар. Барча майдонлардаги ўсимлик тўртинчи комплекс парваришдан чиқарилди.

Мўл ҳосил учун курашда Н. Ҳақназаров, О. Жонузоқов каби миришкор сувчилар алоҳида ғайрат ва ташаббус кўрсатиб меҳнат қилаётирлар.

А. РАЖАБОВ.

ЯРАМАС КАЙФИЯТЛАР

Янгиқўрғон — Андижон областидаги йирик чорвадор район. Район хўжаликларида эллик минг бошдан зиёдроқ қорамол ва қўй-эчки бор. Колхоз ва совхозлар бу йил 2300 тонна гўшт, 4700 тонна сут, қарийб 160 тонна жун ва бошқа маҳсулотлар етиштириб, давлатга сотишлари керак.

Илғор хўжаликлар давлатга чорвачилик маҳсулотлари етказиб беришда дастлабки муваффақиятларни қўлга киритдилар. Свердлов номли колхоз гўшт сотиш йиллик планини, «Победа», Карл Маркс номли ва «Партия XXII съезди» колхозлари сут топшириш планини ошириб бажардилар. Район бўйича қарийб икки миллион дона тухум сотилиб, йиллик план анча ошириб адо этилди.

Аммо, айрим колхоз ва совхозларда чорвачилик маҳсулотлари, айниқса сут етиштириш зарар келтираётир. Кўп колхозлар бир литр сут етиштириш учун 1 сўм 90 тийин, ҳатто, 3 сўм сарф қилганлари ҳолда, уни 1 сўм 50 тийиндан сотадилар. Масалан, Охунбобоев номли колхоз ўтган олти ой давомида ҳар центнер сутдан 3 сўм 50 тийин, Калинин номли колхоз 12 сўм 18 тийин, «Партия XXII съезди» колхози 3 сўм 78 тийин зарар кўрди. Район бўйича бир центнер сутнинг таннархи 15 сўм 15 тийин ўрнига 19 сўм 25 тийинга тўғри келди.

Хўш, бунинг сабаби нимада?

Даставвал шуни алоҳида қайд қилиш керакки, район раҳбарлари чорвачиликда мавжуд механизация воситаларидан фойдаланишга панжа орасидан қарайдилар. Районда турли йиғилишлар кўп бўлиб туради. Район партия комитетининг секретари С. Қорабоев ҳам, райижроком раиси Исматиллаев ҳам ўз нутқларини «бу йил сут яхши», «кўпроқ гўшт сотинглар», «хашак ғамлайлик» каби умумий иборалар билан тугаллашга одатланиб қолишган. Бироқ улар чорвачилик фермаларидаги қимматбаҳо машиналар нега ишлатилмайди, бу агрегатлар нима учун қуриб қўйилган, бу ҳақда оғиз ҳам очмайдилар.

Райондаги 15 хўжалик «арча» установкасига эга. Бу агрегатларни ўрнатиш учун 10-15 минг сўмлаб маблағ сарфланган. Лекин улар ишлатилмасдан, чанг босиб ётибди. Масалан, ўртоқ Ҳамроев раислик қилаётган «Ленинград» колхозини олиб кўрайлик. Бу колхоз районда энг яхши механизациялашган фермага эга бўлган хўжаликдир. Район раҳбарлари ўзаро текширишга келганларга ҳам, мухбирларга ҳам кўпинча шу колхоз фермасини намунали деб кўрсатишади. Фермадаги энг яхши агрегатлардан эса 1962 йилдан бери фойдаланилмайди.

Колхозда 237 бош сигир бор. Шундан 160 таси соғилади. Зоти ҳам яхши. Дарвоқе 11 минг сўм сарфлаб қурилган «арча» агрегати «кунжара йўқ» баҳонаси билан ишлатилмай қўйилди. Бундан уч йил илгари шунча сигирни машинада бир киши соғарди. Ҳозирчи? Бу ишни 7 киши бажаряпти. Бу жуда қимматга тушмоқда.

Калинин номли колхозда (раиси Жўраев) каттагина маблағ сарфланиб, янги молхона қурилган, сут соғиш агрегати ва бошқа механизмлар ўрнатилган эди. Афсуски, барча механизмлар ҳаракатсиз ётибди. Бунинг учун колхоз раиси «Узсельхозтехника» район бирлашмаси бошлиғини айблайди. Икаласи юзма-юз келиб қолгудек бўлса, бараварига: «айб бизда», «уни тўғрилаймиз», «энди кўзимиз очилди», деб чиройли ваъдалар беришади. Бироқ, ваъда-ваъдалигича қолиб кетаверади.

Район раҳбарлари ҳам ана шу ваъдаларга кўникиб қолишган. Улар кўпроқ пахта билан шуғулланиб, чорвачиликдаги ана шундай ярамас кайфиятга хотима беришга «вақт» тополмаётирлар.

Районда партия Марказий Комитети март Пленумининг алмашлаб экишни жорий қилиш тўғрисидаги кўрсатмалари амалга оширилмаётир. Беда майдонлари кескин камайиб кетди. Маккажўхори кўпинча яроқсиз ерга экилади. Кўп колхозлар районнинг Занг массивига, Марказий Фарғона массивларига хашак учун экин экадилар. Чорва моллар учун 90-100 километр олисдан хашак келтирадилар. Бу ҳол озуқага сарфланадиган харажатларни кўпайтириб юбораётир.

Масалан, «Москва» колхози Занг массивидан беда ва сомон келтириш учун анча ортиқча транспорт харажатлари сарфламоқда. Свердлов номли, Ленин номли колхозларда ҳам аҳвол шундай. Ҳозиргача район хўжаликларида дағал хашак тайёрлаш плани 86 процент, силос бостириш энди 10 процент бажарилди. Беда ўриш, пичан тайёрлаш жуда суст боряпти. Хашак жамғаришда комсомол-ёшларнинг ташаббускорлиги оширилмаётир.

Чорвачилик соҳасида ишлаётган кадрлардан топширилган иш учун қаттиқ масъулият талаб қилинмайди. Колхозларда правление раисининг чорвачилик бўйича ўринбосари, механизация бўйича раис ўринбосари, механик, зоотехник, ферма мудири, ҳисоб-китоб ишларини юритувчи ходимлар, ветеринария ходимлари бор. Буларнинг ҳар бири 80 сўмдан 170 сўмгача маош олишади. Аммо, бу «масъул» ходимларнинг бир қисми чорвачилик билан, уни механизациялаш, фермаларнинг рентабелли бўлиши учун қайғурмайди.

Охунбобоев номли, «Ленинград» колхозлари раисларининг чорвачилик бўйича ўринбосарлари Ю. Матғев ва Д. Мадумаров ўртоқлар пахтачилик бригадаларида «вакил» ҳисобланишади. Лекин «вакил»ликни ҳам дуруст эпламай, майда-чуйда ишлар билан ўралашиб, раисга дастёрлик қилишдан нарига ўтмайдилар. Чорвачилик масалалари билан чинакамига шуғулланмайдилар.

Район қишлоқ хўжалик бошқармасининг чорвачилик билан шуғулланувчи мутахассислари — Абдуазизов, Умрзоқов, Усмонов ўртоқлар фермалардаги қимматли агрегатларнинг ташландиқ ҳолда ётганини неча бор кўрган бўлсалар-да, уларни ҳаракатга келтириш тўғрисида ўйламаётирлар. Бу ҳақда колхоз раҳбарларига бирор нарса дейишга ботинолмайдилар.

Бундай ярамас кайфиятларга хотима бериш вақти келганку, ахир!

А. ТУРСУНОВ.

ЧЕХОСЛОВАКИЯ САНОАТИ ЮКСАЛИШДА

□ □

СОВЕТ МУТАХАССИСЛАРИНИНГ ЁРДАМИ

□ □

ХАЛҚАРО ҲУҚУҚ ПРИНЦИПЛАРИГА ИТОАТСИЗЛИК

□ □

ДАГОМЕЯ ТАРАҚҚИЁТ ЙЎЛИДА

ҚАРДОШ СОЦИАЛИЗМ МАМЛАКАТЛАРИДА

ИЛҲОМБАХШ МЕҲНАТ РАҚАМЛАРИ

ПРАГА. Чехословакияда саноат ишлаб чиқариш ҳажми 1965 йилнинг биринчи ярмида ўтган йилнинг шу давридагига нисбатан 8,7 процент кўпайди. Меҳнаткашлар план топшириқларини 102,7 процент бажардилар, меҳнат унумдорлиги 7,8 процент ошди.

Химия ва машинасозлик саноатининг ходимлари юксак натижаларга эришдилар. Республика қишлоқ хўжалиги меҳнаткашлари ҳам талай муваффақиятларни қўлга киритдилар. Жумладан чорвачилик маҳсулотлари тайёрлаш плани барча кўрсаткичлар бўйича ошириб бажарилди.

МОНГОЛ — СОВЕТ ДЎСТЛИГИ РАМЗИ

УЛАН-БАТОР. Монголия Халқ Республикасининг темир йўлчилари ўз байрамини меҳнат муваффақиятлари билан кутиб олмоқдалар. Улан-Батор магистрали биринчи ярим йилликда юк ташиш планини 113 процент бажарди.

Темир йўл социалистик меҳнат ҳаракатининг бешиги бўлиб қолди. 6 корхона, 290 бригада социалистик меҳнат коллективи деган фахрий ном олишга сазовор бўлди. Темир йўлда ишлаётган ишчи ва хизматчиларнинг ярмидан кўпроги социалистик меҳнат зарбдори деган ном олди.

Социалистик меҳнат учун кураш жараёнида темир йўл ишида сифат жиҳатидан янги кўрсаткичларга эришилди. Брак кескин суратда камайди.

Монгол темир йўлчилари совет мутахассисларининг ёрдамига юксак баҳо бермоқдалар. Совет мутахассислари темир йўл транспортининг мураккаб хўжалигини ўзлаштиришда ўз дўстларига ёрдам бериш учун кўп иш қилдилар ва қилмоқдалар.

БОЛГАРИЯДА ҒАЛЛА ЎРИМ-ЙИҒИМИ

СОФИЯ. Болгария ғаллакорлари ғалла ўрим-йиғимини қизғин давом эттирмоқдалар. Мамлакатнинг бир қанча районларида буғдой ўрими тамом бўлди.

Болгария қишлоқ хўжалик ишлаб чиқариш министрлигининг дастлабки маълумотларига қараганда, бу йил донли экинлардан ўтган йилдагига нисбатан анча кўп ҳосил олинади. Маккажўхори, кунгабоқар, сабзавот мевадан ҳам мўл ҳосил олиш кутилмоқда. Мамлакатдаги кўпгина кооператив хўжаликлари ва давлат хўжаликлари ҳар гектар ердан ўртача ҳисобда 30-35 центнердан дон йиғиштириб олмоқдалар.

Бу йил ёзда болгар меҳнаткашлари 1.750 минг гектар майдондаги ғаллани ўриб-йиғиб олишлари лозим.

(ТАСС).

ВАҲШИЁНА БОМБАРДИМОН ҚИЛИШЛАР ДАВОМ ЭТМОҚДА

ХАНОЙ, 1 август. (ТАСС). Америка империалистлари 7-флотнинг Жанубий Вьетнамдаги ва Тайланддаги кемаларида жойлашган бомбардимончи самолётларнинг янги бўлинмаларини кеча Куанг-Бинь, Ха-Тинь, Нге-Ан, Тхан-Хоа ва Нин-Бинь вилоятларига юбориб, одамлар яшайдиган районларни ва корхоналарни бомбардимон қилдилар ва ўққа тутдилар, дейилади Вьетнам информация агентлигининг хабарида.

Вин шаҳридаги ўқув юртлари ва аҳоли яшайдиган районлар ҳамда Хуонг-Кхедаги касалхона (Ха-Тинь вилояти) бомбардимон қилинди ва ўққа тутилди.

Аҳоли яшайдиган жойлар, касалхоналар, мактаблар тўхтовсиз бомбардимон қилинаётганлиги ва ўққа тутилаётганлиги, дейилади информация агентлигининг хабарида, Америка империалистлари шафқатсиз агрессорлар эканлигини қайта ва қайта фош қилиб ташламоқда ва Вьетнам халқининг тағин ҳам кўпроқ ғазабини қўзғатмоқда.

Бугун Вьетнам Халқ армияси олий қўмондонлигининг алоқа миссияси Қўшма Штатларнинг мана шу ваҳшийлик ҳаракатларига қарши норозилик билдириб, Вьетнамдаги кузатувчи ва контроль қилувчи халқаро комиссияга мактуб йўллади. Бу ваҳшийлик ҳаракатлари, дейилади норозилик мактубида, Вьетнам Демократик Республикасининг суверенитетини ва территориал бутунлигини, шунингдек Вьетнамга доир 1954 йилги Женева битимларини ва халқаро ҳуқуқ принципларини қўпол равишда бузишнинг ўзидир.

ПЛАНЕТАМИЗДА

ЖАҲОН ЎТГАН ҲАФТА ИЧИДА

ВАШИНГТОН: АСАБИЙЛИК БЕМАЪНИЛИККА САБАБ БЎЛМОҚДА

Нью-Йоркда чиқадиган «Дейли ньюс» газетаси АҚШ мудофаа министри Макнамара билан Сайгондаги янги элчи Генри К. Лож яқинда Жанубий Вьетнамга бориб, У ердан «ғамгин, деярли асабий кайфиятда» қайтиб келдилар, деб ёзди. Жанубий Вьетнамдаги воқеаларга баҳо беришда илгари ясама оптимизм кўрсатиб келган Макнамаранинг ўзи ҳам бу гал оғир хўрсиниб, — «у ердаги аҳвол чатоқлашиб қолганини» тан олди.

Пентагон билан давлат департаментининг вакиллари ҳар қанча «ғамгин бўлиб, асабийлик»ка тушсалар арзийди. Американинг машҳур обзорчи Дрю Пирсон Америка интервенциячиларининг Вьетнамдаги ишлари қандай аҳволда эканини қуйидаги манзарада тасвирлаб берди: «Жанубий Вьетнам армиясида қочоқлик шу даражага етдики, — деб ёзди у, — бу армияни қуроллантириш қалтис иш бўлиб қолмоқда. Ҳамма вақт бебурд ва сотқин бўлиб келган Сайгон ҳукумати янги тўнтариш хавфи остида яшамоқда... Жанубий Вьетнам территориясининг каттагина қисми Вьетконг қўлида турибди. Шимолий Вьетнамни бомбардимон қилиш сиёсати батамом муваффақиятсизликка учради. Ваҳолонки, ана шу бомбардимонлар АҚШ га нисбатан тағин ҳам кўпроқ даражада душманлик туғдирди ва Американинг асосий иттифоқчиларини, шу жумладан Осиёда Япония сингари иттифоқчини ундан узоқлаштириб қўйди».

Сайгондан қайтиб келган Макнамара билан Лож аҳволни нақадар чиройли қилиб тасвирлаб берганликлари маълум эмас. Лекин уларнинг докладларидан кейин Вашингтонда кетма-кет кенгашлар ўтказила бошлади. Президент Жонсон 28 июлда матбуот конференциясида гапириб, Жанубий Вьетнамдаги Америка қўшинларининг сони яқин фурсатда 75 минг кишидан 125 минг кишига етказилажагини айтди. «Нью-Йорк геральд трибюн» газетаси бу — АҚШ ва унинг иттифоқчилари Корея урушининг дастлабки даврида Кореяда тўплаган қўшинларнинг сонига деярли тенг келади, деб изоҳ беради.

Президент Жонсон кейинроқ талаб қилиб қолинса, Жанубий Вьетнамга қўшимча қўшинлар ҳам юборилади, деган мазмунда гап қилди. Шу муносабат билан Америка газеталари АҚШ штаб бошлиқларининг бирлашган комитети Вьетнам жанубида Америка қўшинларининг сонини шу йил охиригача 200 минг кишига етказишни планлаштирмоқда, деб уқтиради. Денгиз пиёда қўшинлари дивизияси ва парашютчи-десантчи қисмлардан ташқари, бу ерга 1-пиёда, 101- авиадесантчи ва 1- бронетанк дивизиялар ҳам юборилади.

Мана шу зайлда жуда катта кучларни тўплаш билан, Америка қўмондонлиги кузда, муссон ёмғирлари мавсуми тамом бўлгандан кейин Жанубий Вьетнамда кенг кўламда уруш ҳаракатлари бошлаб юбормоқчи.

ЖЕНЕВА: МУҲИМ СИНОВ

Қуролсизланиш масаласи билан шуғулланувчи 18 давлат комитети тўққиз ой узилишдан кейин, 27 июлда Женевада ўз ишини яна бошлаб юборди. Ўз-ўзидан маълумки, ҳеч ким ўтган давр ичида жаҳондаги вазият яхши томонга ўзгарди, ҳозир қуролсизланиш соҳасидаги аллақачон етилган проблемаларни тез, бемалол, ҳал қилишга қулайлик туғдирувчи шарт-шароитлар вужудга келтирилди, деб айта олмайди.

Ҳаммага маълум бўлган фактлар бошқача манзарани кўрсатиб турибди. Америка империалистлари Вьетнамдаги урушни кенгайтирмоқда. Доминикана Республикасидаги интервенцияни давом эттирмоқда, ҳарбий харажатларни оширмоқда, қурол-яроғларни кўпайтирмоқда. Бонн реваншчилари борган сайин кўпроқ сурбетлик қилиб, ядро қуролига интилмоқда.

Ноумид кишилар шундай савол беришлари мумкин: Шу шароитда қуролсизланиш тўғрисида гапирса, халқаро кескинликни юмшатишга ҳаракат қилинса арзирмикин? Аммо шу зайлда фикр юритиш — воқеаларнинг хатарли йўлдан ривожланиб боришига имкон бериб қўйиш, қуролсизланиш учун курашни бас қилиш, яъни планетамизда кескинликни кучайтиришдан, агрессия ўчоқларини кўпайтиришдан манфаатдор бўлган кишиларнинг тегирмонига сув қуйиш демакдир. Айни шу сабабдан вазиятнинг янада ёмонлашиб кетишига йўл қўймаслик учун ғайратга-ғайрат қўшиш зарур. Тинчлик, миллий мустақиллик ва ёппасига қуролсизланиш учун курашга бағишлаб яқинда Хельсинкида ўтказилган Жаҳон конгресси бу вазифа ғоят муҳим эканлигини таъкидлади.

Совет Иттифоқининг бу масаладаги позицияси яхши маълум. Ёппасига ва батамом қуролсизланиш программасини илгари сурган бизнинг мамлакатимиз айни маҳалда қуролланиш пойгасини сусайтиришга, чеклаб қўйишга, халқаро муносабатлардаги кескинликни юмшатишга қаратилган бир қанча чораларни таклиф қилмоқда. Барча чет эл базаларини тугатиш ва барча чет эл қўшинларини ўзгаларнинг территориясидан олиб чиқиб кетиш тўғрисидаги совет таклифи ҳозирги шароитда алоҳида муҳим аҳамиятга эгадир. СССРнинг ядро ва термоядро қуролини қўлланишни тақиқлаш тўғрисида сира кечиктирмай конвенция тузиш тўғрисидаги таклифи ҳам ана шундай муҳим аҳамиятга эга. Гарчи бу таклифларни кўпгина давлатлар қўллаб-қувватлаган бўлсаларда, АҚШ билан унинг иттифоқчилари ана шундай чораларни кўришга ҳанузгача қаттиқ қаршилик қилиб келдилар. Женевадаги музокараларда бу таклифлар музокараларнинг асосий мавзуи бўлиб қолса керак. Ана шу таклифларни эътиборсиз қолдиришнинг иложи йўқ.

18 лар комитетининг иши бу гал қай тахлитда ўтиши тўғрисида ҳозирдан бир нарса деб бўлмайди. Бироқ, дастлабки мажлислар шуни кўрсатдики, Ғарб давлатлари, чунончи АҚШ билан Англия музокара қатнашчиларининг эътиборини, бундан буён ядро қуролининг тарқалишига йўл қўймаслик проблемаси атрофидаги шовқин-суронга буриб юборишга уринмоқдалар.

Бу, шак-шубҳасиз, катта аҳамиятга эга бўлган масаладир, лекин Ғарб давлатларининг шу масалага нисбатан тутган йўли улар бу актуал проблемани ҳал этиш истагида эканликларини асло кўрсатаётгани йўқ.

Женева — ўзининг тинч ниятлари тўғрисида кўп жавраётган, амалда эса, бунинг тамомила тескарисини қилаётган Ғарбдаги доиралар учун жиддий синовдир.

САНТО-ДОМИНГО: ИНТЕРВЕНЦИЯЧИЛАР ҚОЛЯПТИ, ТАНГЛИК ДАВОМ ЭТЯПТИ

Америка Қўшма Штатлари Доминикана Республикасида қуролли интервенция қилганига уч ойдан ўтиб, тўртинчи ойга қадам қўйди.

Латин Америкасидаги бир неча лаганбардор ҳукуматнинг арзимаган миқдордаги қўшинларидан иборат бўлган ниқоблаш воситалари Америка интервенциясининг агрессив характерини яшира олмади. Ҳозир интервенциячи кучларнинг сони қарийб 12 минг кишидан иборат бўлса ҳам, шуларнинг орасида латин америкаликлар икки минг кишига ҳам бормайди. Шуларни «Америкааро» кучлар деб аташ учун киши ниҳоятда ўткир лофчи бўлиши керак.

Америка давлатлари ташкилотининг америкалик банкир Э. Баннер бошчилигидаги комиссияси ишлатган «сулҳпарварлик» найранглари ҳам ҳанузгача бирон фойда бергани йўқ. Кўп оворагарчиликдан кейин комиссия муваққат ҳукуматнинг президенти лавозимига ҳар иккала томон — конституциячилар (яъни конституция тарафдорлари) учун ҳам, хунта учун ҳам мақбул бўлган номзодни топди. Бу — собиқ дипломат Гарсиа Годой эди. Лекин шу ҳукумат амал қилиши лозим бўлган принципларни шарт қилиб қўйиш муҳим эди. «Нью-Йорк таймс» газетаси очиқдан-очиқ бундай деб ёзди: «Муваққат ҳукумат инглиз қироличасига ўхшаш подшолик қилади-ю, лекин мамлакатни идора қилмайди. Аслини олганда, ана шу ҳукумат бинога келгандан кейин олти-тўққиз ой мобайнида оккупация давом этаберадиган бўлади. Оккупацияни номига Америка давлатлари ташкилоти амалга оширса ҳам, аслида АҚШ амалга оширади». Шу сабабдан, конституциячи президент Кааманьо тарафдорлари бўлажак муваққат ҳукумат ўз фаолиятида 1963 йилги конституцияга амал қилсин, чунки бу конституция баъзи социалислоҳотлар ўтказишни ўз ичига олади, деб талаб қилдилар. Банкер, унинг кетидан генерал Имберт ҳам бу талабни рад этди.

Вашингтон ўзининг бошқа бир режасини ҳам амалга оширишга — қитъадаги миллий озодлик ҳаракатига қаршилик кўрсатиш учун «Америкааро доимий ҳарбий-сиёсий кучлар» барпо этиш планини Латин Америкасига зўрлаб қабул қилдиришга муваффақ бўла олмади. «Америкааро кучлар барпо этиш тўғрисидаги фикрни эшитганда, кўпгина латин америкаликларнинг энсаси қотмоқда, — дейди Ассошиэйтед Пресс агентлигининг обзорчиси Райян. — Ҳаракат қилиш зарурлиги тўғрисидаги қарорни ким қабул қилади, бирон мамлакатдаги тўнтариш ғарбий ярим шарга солина ётган таҳдид эканлигини ким айтиб беради, деган савол кўпгина латин америкаликларни ташвишлантирмоқда».

В. ХАРЬКОВ,
Н. ЛАПИЦКИЙ.
(ТАСС).

ПОТСДАМ БИТИМЛАРИНИНГ 20 ЙИЛЛИГИ

Потсдам битимларининг 20 йиллигига бағишланиб, Берлинда коллоквиум очилди.

Германия Демократик Республикасининг Тинчлик кенгаши ва Бирлашган Миллатлар Ташкилотига кўмаклашувчи немис уюшмаси ташкил этган бу коллоквиумда Совет Иттифоқи, АҚШ, Англия, Франция, Голландия, Бельгия, Австралия, Польша ва Германия Федератив Республикасининг вакиллари қатнашмоқда.

Бирлашган Миллатлар Ташкилотига кўмаклашувчи немис уюшмасининг раиси профессор Петер Штейнигер коллоквиумда доклад қилиб, Европадаги аҳволни тинч йўл билан бартараф қилиш ва Европа коллектив хавфсизлик системасини вужудга келтириш учун Потсдам битимларининг катта аҳамияти борлигини уқтириб ўтди.

Германия территорияси ҳеч қачон учинчи Жаҳон уруши бошланадиган жой бўлиб қолишига йўл қўйилмасин — немис халқининг бурчи мана шу. Потсдам битимларидан чиқарилган асосий хулоса мана шу, деди Штейнигер.

Сўнгра нотиқ айтдики, Германия Демократик Республикасининг аҳолиси АҚШнинг Вьетнамдаги агрессиясини қатъиян қоралайди ва Вьетнам халқини қўллаб-қувватлайди. Тинчлик, миллий мустақиллик ва ёппасига қуролсизланиш учун курашга бағишланиб, яқинда Хельсинкида бўлиб ўтган Жаҳон конгресси, деди сўнгра Штейнигер, бутун дунёда кенг маъқулланиб кутиб олинди ва мазкур конгрессда қабул қилинган ҳужжатда атом уруши сиёсатига қарши, империалистларнинг агрессив кирдикорларига қарши курашда тинчлик кучларини жипслаштиришга ёрдам беражак. (ТАСС).

• • • •

ҒАРБИЙ Германия фуқароси, ўттиз ёшлик Фриц Штопфкухен Германия Демократик Республикасига ўз оиласи билан кўчиб ўтди. Унинг тўрт боласи ва хотини бор. Фриц немис меҳнаткашлар давлатида меҳнат ва ҳалол иш ҳақи гарантияланганлигини яхши тушунади. Бу суратда Фриц Штопфкухен ўзининг янги ўртоқлари билан суҳбатлашиб турибди.

АДН — ТАСС фотоси.

УЗОҚ ДАГОМЕЯДА

Дагомея маркази Порто-Новонинг президент саройида ҳар куни эрта билан ва кечқурун фанфарларнинг овози остида давлат байроғини кўтариш ҳамда тушириш маросими тантанали вазиятда ўтказилади. Ҳар бир мактабда — мамлакатнинг шимолидаги Наттитингу Кэнди, Параку ёки унинг жанубидаги Котону, Порто-Ново, Побе шаҳарларида гулларга бурканган юксак постаментда давлат байроғи ўрнатилгандир. Ёш авлодга унинг болалигидан оқ мамлакат гимни ва байроғини, унинг анъана ва одатларига ҳурмат билан қараш туйғуси сингдириб борилади. Бу ерда тарихий жойлар, мустамлакачилар билан олиб борилган жанговар курашларнинг ёдгорликлари табаррук ҳисобланиб сақланади. Дагомеяликлар французларга қарши узоқ вақт қуролли қаршилик кўрсатган, мамлакатнинг миллий қаҳрамони Беанзэн ҳақида ғурур билан гапиришади. У Африка ерларини чет эллик келгиндилардан озод қилиш учун курашишни васият қилиб қолдирган эди.

Дагомея халқи биринчи август куни миллий байрам — Мустақиллик кунини бешинчи марта нишонлади. Ҳар йили 28 октябрь куни нишонланадиган «Халқнинг уйғониш куни» байрами ҳам мамлакатда катта маросимга айланди. 1963 йилнинг шу кунида халқ касаба союзлари армиянинг қўллаб-қувватлаши натижасида Юбер Магнинг қўғирчоқ режимини улоқтириб ташлади. Юбер Маг Франция публицисти Рене Дюмоннинг таъбири билан айтганда «Елисей ерларининг ноз-неъматлари лаззатини суришга интилган» эди. Унинг халққа қарши қаратилган сиёсати шунда яққол кўриндики, бюджет жуда катта дефицитга учради. (6,5 миллиарддан ортиқ Ғарбий Америка франки). У ўз оила аъзолари учун ҳашаматли уйлар қурди, валюта найрангбозлиги ва бошқа ҳийлалар ишлатди. Ҳукумат министрлари ҳам молиявий хиёнатда ундан қолишмади.

Республика президенти Суру-Миган Апити бошқараётган янги ҳукумат қисқа муддат ичида маълум яхши натижаларга эришди. Бюджет дефицити тугатилди, товарлар экспорти кўпайди; давлат сектори ишчиларининг иш ҳақи оширилди, меҳнаткашларнинг иш ҳақидан ғайри қонуний ушлаб қолишлар бекор қилинди. Французлар — дорихона хўжайинларининг тўсқинлик қилишларига қарамай ҳамма шаҳарларда халқ дорихоналари очилиб, у ерда арзон баҳода дорилар сотила бошлади. Котону, Абомея, Унда шаҳарлари ва бошқа шаҳарларда халқ китоб магазинлари ишламоқда. Ҳукумат май ойида дарсликларга, сиёсий адабиёт ва журналларга баҳони оширишни ман этувчи махсус қонун чиқарди.

Қишлоқ хўжалигида юз берган янгиликлар ҳам ўз самарасини кўрсатмоқда. Хурмо мойи — мамлакатнинг асосий экспорти ҳисобланади. Ҳукумат экспорт миқдорини ошириш мақсадида мой берувчи хурмо плантацияларини кенгайтириш учун пул билан ёрдам берди. Гбада, Агонви, Коэндаги йирик плантацияларда юксак ҳосил — гектаридан 2000 килограммдан мой олинди. Бу давлат сектори экономикасининг дастлабки ютуғидир.

Шимолий районларда, жумладан Баникоарада кооперациянинг ажойиб шакли — «маданий иттифоқ» вужудга келди. Бир қишлоқ доирасида тузилган бу «маданий иттифоқ»лар давлатга катта ёрдам ва мадад бермоқда. Давлат «маданий иттифоқ» группаларига агрономлар биркитиб қўймоқда, уруғ ва машина билан ёрдам бермоқда, қишлоқ хўжалиги маҳсулотларини харид қилишни гарантиялаб қўймоқда. «Маданий иттифоқ»да ҳар бир оила ерни алоҳида экса ҳам, ўзаро ёрдам кўрсатиш яхши йўлга қўйилган. Деҳқонлар ерни чопишда ҳам, арахис, пахта ёки бошқа экинларни экишда, ҳосилни йиғиб олишда бир-бирларига хашарга борадилар. Ҳукумат ўзаро ёрдамнинг бу шаклини қўллаб-қувватламоқда.

Дагомея раҳбарлари Гана ва Мали Республикасида қишлоқ хўжалигини кооперативлаш тажрибасини кунт билан ўрганмоқдалар. Ўтган йилнинг охирида бу мамлакатларга махсус делегациялар юборилди.

Дагомеяда Совет Иттифоқининг қишлоқ хўжалиги соҳасидаги илғор тажрибаси зўр иштиёқ билан ўрганилмоқда. Яқинда Котонуда СССРда қишлоқ хўжалигининг ривожланишига доир коллоквиум уюштирилди. Бунда 400 га яқин киши иштирок этди. Бу ерда жуда характерли бир мисолни айтиб ўтиш керак. Президент Апити мамлакатнинг шимолидаги чорвадорлар ҳузурида бўлганида уларга Совет Иттифоқи чорвадорларининг молларни сунъий урчитишдаги тажрибасидан фойдаланиш ҳақида маслаҳат берди.

Ёш республиканинг дастлабки муваффақиятларида Дагомея Демократик партияси активистларининг анчагина хизматлари бор. Дагомеянинг барча 26 супрафектурасида, барча шаҳарларида ДДТнинг бўлимлари тузилган. Департаментлар нинг партия комитетлари ойига икки марта партия Сиёсий бюросини жойларга юбориб, у ердаги аҳволни ўрганиб, мавжуд камчиликларни йўқотиш чораларини кўради. Мамлакат аҳолиси партия кўрадиган тадбирларни қўллаб-қувватламоқда, унинг активистларига иззат-ҳурмат билан қарамоқда. Олис йўлларда ячейканинг йиғилишини ўтказишга, халқаро темаларда доклад қилишга, кооперативлар ишини текширишга велосипедда шошилиб бораётган активистларни тез-тез учратиш мумкин.

Ёш республиканинг ҳали маҳаллий реакция, компрадор буржуазияси, эски ва янги мустамлакачилардан иборат жуда кўп душманлари бор. Республика ҳозир ўз фаолиятида жиддий бир даврни бошидан кечирмоқда. Америка, Франция капиталистлари ҳамда уларнинг гумашталари турли-туман йўллар билан мамлакат экономикасига кириб олмоқдалар. «Юнион ойл компани оф Калифорния» Америка компанияси Дагомеянинг жанубий районларида нефть қидириб топиш ҳуқуқига танҳо эгалик қилади. «Умумий бозор» Коноту — Порто-Ново тош йўли участкасини янгилашга пул қарз берди. Италия банклари капитални жойлаштириш имкониятларини ўрганиш мақсадида Котонуга ўз вакилларини юбормоқда.

Кези келганда шуни ҳам айтиш керакки, Дагомея қонунларида чет элликларнинг мамлакатда хусусий мулки бўлишини, улар томонидан уй-жой бинолари ва бошқа қурилишлар барпо этиши тақиқланган бўлса ҳам улар бу тақиқлашларни четлаб ўтмоқдалар. Улар қурилиш, савдо кооперацияларини ўзига хос «африкалаштириб», бу компанияларни шу ерлик, дагомеялик фуқаролар номига ёзиб қўймоқдалар.

Янги мустамлакачиларнинг активлашиб боришини маҳаллий реакция ҳар томонлама қўллаб-қувватламоқда. Сиёсий майдонда эса барбод этилган француз қўғирчоғи Магнинг ҳамтовоқлари — собиқ арбоблар шовқин-сурон кўтардилар. «Капитални оғдириб олиш» деган ниқоб остида матбуотда мустамлакачиларни «афв этиш», француз-дагомея ҳамкорлигини мустаҳкамлаш ғояларини кўтариб чиқмоқдалар. Улар мақолаларнинг тилидан «неоколониализм», «империализм», «социализм» деган сўзларни чиқариб ташлашни талаб қилмоқдалар, бу сўзлар билан корхона эгаларини чўчитмаслик керак деб даъво қиладилар.

Маҳаллий реакция турли найранглар ишлатиб Ғарб мамлакатлари билан ўз алоқасини мустаҳкамламоқда, Дагомеядаги эски ва янги мустамлакачиларнинг фаолиятини рағбатлантирмоқда. Маҳаллий реакция четдан берилган ёрдамга суяниб шу йил май ойида давлат тўнтариши қилишга уриниб кўрдилар. Аҳоли фитначиларни қоралади. Демократик партия томонидан мамлакатда митинглар уюштирилди. Буларда ўнг элементларнинг қўпорувчилик фаолиятлари фош қилинди. Дагомеядаги сўнгги воқеалар ички реакция мамлакатда ҳокимиятни тўғридан-тўғри ўз қўлига олиш режаларидан воз кечмаганлигини равшан кўрсатиб берди.

Бизнинг мамлакатимиз билан Дагомея ўртасида бундан уч йил муқаддам йўлга қўйилган дипломатик алоқалар иккала мамлакатнинг турли соҳаларда ҳамкорлик қилишларига йўл очди. Савдо шартномаси ҳамда илмий ва маданий ҳамкорлик соҳасидаги битим ўз самарасини кўрсатмоқда.

Суру-Миган Апити совет делегациясини қабул қилиб, совет делегациясининг Дагомеяга келиши иккала мамлакатнинг иқтисодий ва сиёсий ҳамкорлигига асос солади, деб таъкидлади.

Совет Иттифоқи Дагомеяга беғараз ёрдам кўрсатмоқда. Бизнинг мамлакатимиз Дагомеяга полиомиелитга қарши курашиш учун бепул дори — вакцина юборди. Дагомеялик студентлар Совет Иттифоқида ўқимоқдалар.

Ғарбий Африканинг кичик мамлакати бўлган Дагомея Ватанимиздан анча узоқда. Унинг ўз ўйлари, ташвиши, янги ҳаёт қуришдаги ўз қийинчиликлари бор. Аммо порлоқ келажак ҳақидаги ленинча ғояларнинг нури ва улуғворлиги янги ҳаёт йўлини ёритиб турибди.

В. КУЗНЕЦОВ,
ТАССнинг Дагомеядаги мухбири.

Радио

3 АВГУСТДА
БИРИНЧИ ПРОГРАММА

7.45 — Енгил куйлар. 8.25 — Ватан ва партия ҳақида қўшиқлар. 9.30 — А. Козловский. «Достон» симфоник поэмаси. 9.45 — Етти йиллик илғорлари (тож.). 10.30 — СССР халқлари қўшиқлари. 11.10 — Халқ университетларига эътиборни янада кучайтирайлик (рус.). 11.25 — Камер куйлар. 12.15 — Спорт эшиттириши. 12.30 — Концерт. 13.40 — Г. Отс ва Р. Сикора куйлайди. 16.15 — Улуғ Октябрнинг 50 йиллиги ва В. И. Ленин туғилган куннинг 100 йиллиги олдидан. «Ҳамза Ҳакимзода Ниёзий — янги ҳаёт куйчиси». 18.10 — Рус халқ куйлари. 18.30 — Литва куйлари. 19.20 — Қорақалпоқ куйлари. 20.00 — Жаҳон стандарти даражасида (рус.). 20.10 — Верди операларидан парчалар. 20.45 — Ирқ ва миллатлар ҳақида фан ва дин (суҳбат). 21.20 — Қишлоқ меҳнаткашлари учун концерт. 22.10 — Оқшом куйлари. 22.40 — Ҳабиба Зиёқонова. «Икки врач» (рус.). 23.20 — «Рост» мақомидан парчалар.

Телевидение

3 АВГУСТДА
БИРИНЧИ ПРОГРАММА

Рус тилида: 18.00 — **Телевизион янгиликлар**, 18.25 — **Металлургия заводида** (болалар учун). 18.45 — **Бу ерда дори тайёрланади** (репортаж). 19.10 — **Плакат** (ҳужжатли фильм). 19.30 — **Узоқ эллар** (бадиий фильм).

20.50 — **Эшиттиришлар программаси.**

Ўзбек тилида: 20.55 — **Телевизион янгиликлар**, 21.15 — **Мастура** («Замондошларимиз» циклидан). 21.30 — **Балтика бўйи халқлари куйлари**, 22.30 — **Яшил махлуқ** (телевизион бадиий фильмнинг 4-серияси).

ИККИНЧИ ПРОГРАММА

19.20 — **Кор қиз, ўргатувчилар** (болалар учун). 19.45 — **Фан уфқлари**. 20.05 — **Тошкент янгиликлари**. 20.15 — **Ҳаётга қайтиш** (ҳужжатли фильм). 20.35 — **Қуёш, ҳаво ва сув** («Ёшлик» студияси).

Рус тилида: 20.55 — **Москва халқ филармонияси**. 21.25 — **Тошкент янгиликлари**. 21.35 — **Тинчлик сонччилари** (ҳужжатли фильм). 21.55 — **Июнь кунлари** (бадиий фильм).

Театр

НАВОИЙ НОМЛИ ТЕАТРДА — 3/VIII да **Травиата**, 4/VIII да **Флория Тоска**.

Кино

ҚИШКИ БИНОДА

Италиялик Варшавада (эрталаб соат 11, кундуз 1 ва 3 да). **Бепоён юртим менинг** (панорамали фильм кундуз соат 5 ярим, кеч 7 ярим ва 9 яримда) — САНЪАТ САРОЙИ.

Хоҳ ишонинг, хоҳ ишонманг — «МИР» (кундуз ва кечқурун). «ЁШ ГВАРДИЯ» (кундуз соат 5 ярим, кеч 7 ва 8 яримда).

Севги ва кўз ёши — «ДРУЖБА» (1-залда), СОБИР РАҲИМОВ номли (кундуз ва кечқурун).

Италиялик Варшавада — «ЎЗБЕКИСТОН», «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ», «ДРУЖБА» (2-залда), «ВОСТОК» (кундуз ва кечқурун), НАВОИЙ номли (эрталаб соат 11-20, кундуз 2.20 минут ва 5 яримда), «СПУТНИК» (эрталаб 11, кундуз 3, 4 ва кеч 9 да).

1002-тун — НАВОИЙ номли (кундуз ва кечқурун), «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ» (эрталаб соат 10 ва кундуз 2 да), «ЁШ ГВАРДИЯ» (эрталаб 10, 11 ярим, кундуз 2 ярим ва 4 да).

Никоҳсиз туғилганлар — «ЎЗБЕКИСТОН 25 ЙИЛЛИГИ», «МОСКВА», «ИСКРА», «ЧАЙКА» (кундуз ва кечқурун).

Улуғ Ватан уруши — «СПУТНИК» (кундуз ва кечқурун).

Тинч кунлар — «МИР» (эрталаб соат 10, кундуз 12 ва 2 да).

Ҳужум — «ЮЛДУЗ» (кундуз соат 5, кеч 7 ва 9 да).

Тўрғай (ўзбек тилида) — НАВОИЙ номли (кеч соат 8-40 минутда).

Павлуха — «ЎЗБЕКИСТОН 25 ЙИЛЛИГИ» (кундуз соат 3 да).

Ўзбекистон ССР Халқ хўжалиги ютуқлари виставкаси ва Ўзбекистон ССР Халқ хўжалиги кенгаши

12 АВГУСТГАЧА

МАДАНИЙ-МАИШИЙ, УЙ-РЎЗҒОР, АТТОРЛИК, АТИР ВА УПА-ЭЛИК ТОВАРЛАРИНИНГ РЕСПУБЛИКА

улгуржи

ЯРМАРКАСИНИ

ЎТКАЗАДИЛАР.

Ярмаркага Ўзбекистон ССР Халқ хўжалиги кенгаши, «Узглавбыт» ва Ўзбекистон ССР Социалтаъминот министрлиги корхоналарининг маҳсулоти қўйилади.

Савдо ташкилотлари билан 1966 йилга шартномалар тузилади.

Ярмарка Ўзбекистон ССР Халқ хўжалиги ютуқлари виставкаси территориясида эрталаб соат 10 дан кеч 6 гача ишлайди. Дам олиш куни — сешанба.

Ярмаркага 2- трамвай, 9, 11, 19, 47, 49- автобусда «Победа» парки остановкасигача борилади.

Редактор ўринбосари
Ҳ. НУРУЛЛАЕВ.

БИЗНИНГ АДРЕСИМИЗ: «ПРАВДА ВОСТОКА» КЎЧАСИ, № 26.

РЕДАКЦИЯ ТЕЛЕФОНЛАРИ: Редактор — 26545. Редактор ўринбосарлари — 27914, 29323. Масъул секретарь — 34455. Масъул секретарь ўринбосарлари — 27283. Партия турмуши — 33469, 27221. Пропаганда — 31226. Саноат, қурилиш ва транспорт — 34780. Совет қурилиши — 33258. Қишлоқ хўжалиги — 27604. Адабиёт ва санъат — 32036, 27221. Фан, мактаб ва олий ўқув юртлари — 34451. Маҳаллий ахборот — 32347. Оммавий ишлар ва хатлар — 29005, 33553. Иллюстрация — 34524. Стенографистка — 27343. Эълонлар — 28142. Коммутатор — 30249, 30250, 30251, 30252, 30253, 30254, 30255, 30256, 30257, 30258.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети Бирлашган нашриётининг босмахонаси. Тошкент шаҳри.

№ В. 179. ИНДЕКС 64543. Р. 10622.